

Jūsu sociālā nodrošinājuma tiesības Latvija

Eiropas Komisija

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts

D direktorāts: Sociālās tiesības un iekļautība

D2 nodaļa: Sociālā aizsardzība

Kontaktpersona: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=lv&acronym=contact>

Eiropas Komisija

B-1049 Brisele

Jūsu sociālā nodrošinājuma tiesības Latvija

Manuskripts pabeigts 2023. gada jūlijs .

Šis dokuments neatspoguļo Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023

© Eiropas Savienība, 2023

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar *Creative Commons Attribution 4.0 International* (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Iespējams, kādā dzīves posmā jums būs nepieciešamība izmantot sociālās aizsardzības sistēmas pabalstus. Šie pabalsti ir pieejami pilsoņiem, kuri dzīvo savā valstī un kuri atbilst attiecīgām prasībām, taču jums ir arī tiesības saņemt pabalstu, ja esat jebkuras ES valsts pilsonis, bet dzīvojat citā dalībvalstī. Tālāk norādīta informācija par to, kad varat pieprasīt pabalstu, ko esat tiesīgs saņemt, un kā varat pieteikties.

Satura rādītājs

ĢIMENE.....	6
pabalsti ģimenei ar bērniem.....	7
Maternitātes, paternitātes pabalsti, atvaļinājumi	10
pabalsti bērna aizbildņiem, audžuģimenēm un adoptētājiem	12
VESELĪBA	16
Veselības aprūpe	17
slimības pabalsts	21
DARBNESPĒJA.....	24
invaliditātes pensija	25
pabalsti personām ar invaliditāti.....	27
Kaitējuma atlīdzība par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.....	30
VECUMS UN APGĀDĪBA	35
vecuma pensija.....	36
Apgādnieka zaudējuma pensija	38
Apbedīšanas pabalsti	41
SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA	44
Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.....	45
Garantētie minimālie ienākumi	47
BEZDARBS	50
Bezdarbnieka pabalsts	51
SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS PERIODS ĀRVALSTĪ	54
Sociālās apdrošināšanas periods ārvalstī	55
PASTĀVĪGĀ DZĪVESVIETA	58
Pastāvīgā dzīvesvieta	59

Ģimene

pabalsti ģimenei ar bērniem

Šeit atradīsiet informāciju par pabalstiem un atvaļinājumu, kas paredzēti ģimenei, kurā nesen piedzimis bērns. Nodaļā tiks apskatīti:

- bērna piedzimšanas pabalsts;
- maternitātes/paternitātes pabalsts;
- bērna kopšanas pabalsts;
- vecāku pabalsts;
- ģimenes valsts pabalsts.

Katra pabalsta piešķiršanai ir atšķirīgi nosacījumi. Pabalsta apmērs un piešķiršana var būt atkarīgi gan no bērna vecuma, gan no jūsu veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Pēc bērna piedzimšanas jūs varat pretendēt uz vairākiem pabalstiem, lai kompensētu darba ienākumu zudumu un saņemtu atbalstu bērna kopšanas laikā. Pabalstu apmērs un to piešķiršana ir atkarīgi no bērna vecuma un jūsu nodarbinātības situācijas.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Bērna piedzimšanas pabalstu piešķir:

- vienam no vecākiem par katru bērnu;
- aizbildnim, ja bērns ņemts aizbildnībā līdz viena gada vecumam.

Pabalsta piešķiršana nav atkarīga no veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām.

[Bērna kopšanas pabalstu](#) par bērnu vecumā līdz diviem gadiem piešķir vienam no vecākiem vai citai personai, kura kopj bērnu (aizbildnim, audžuģimenei vai adoptētājam).

Vecāku pabalstu piešķir vienam no vecākiem vai citai personai, kura kopj un audzina bērnu līdz astoņu gadu vecumam un ir sociāli apdrošināta.

Ja vienās dzemdībās piedzimuši divi vai vairāki bērni, tiek piešķirta piemaksa.

Par viena un tā paša bērna kopšanu vienlaikus piešķir vecāku pabalstu un bērna kopšanas pabalstu, ja viens no vecākiem jau nesaņem maternitātes pabalstu. Vecāku pabalstu piešķir ne tikai tiem, kas atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, bet arī strādājošiem vecākiem, tādā gadījumā pabalsta apmērs ir zemāks.

Bērna kopšanas un vecāku pabalstus par viena un tā paša bērna kopšanu par to pašu laika posmu piešķir tikai vienam no vecākiem. Taču katram no vecākiem piešķirto neizmaksājamo bērna kopšanas pabalsta daļu var saņemt abi vecāki vienlaicīgi.

Ģimenes valsts pabalstu piešķir vienam no vecākiem vai citai personai, kura kopj un audzina bērnu no viena līdz 16 gadu vecumam. Ja bērns turpina mācīties un nav stājies laulībā, pabalsts tiek izmaksāts, līdz bērns sasniedz 20 gadu vecumu. Par bērnu invalīdu, kas jaunāks par 18 gadiem, tiek piešķirta piemaksa.

Šeit atrodama sīkāka informācija par to, kuri ar bērna piedzimšanu un kopšanu saistītie pabalsti pieejami sociāli apdrošinātai personai un kurus var saņemt arī tad, ja persona nav strādājusi un veikusi sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Bērna piedzimšanas pabalsts

Bērna piedzimšanas pabalstu izmaksā vienu reizi, tā apmērs ir 421,17 EUR par katru bērnu.

Bērna kopšanas pabalsts

Pabalsta apjoms:

- ja kopjat bērnu vecumā līdz pusotram gadam — 171 EUR mēnesī;
- ja kopjat bērnu vecumā no pusotra līdz diviem gadiem — 42,69 EUR mēnesī.
- Ja kopjat vairākus vienās dzemdībās dzimušus bērnus, tiek piešķirta piemaksa par katru nākamo bērnu. Tā ir 171 EUR par bērnu vecumā līdz pusotram gadam un 42,69 EUR par bērnu no pusotra līdz divu gadu vecumam.

Vecāku pabalsts

Jums ir iespēja izvēlēties, cik ilgi un kādā apmērā saņemsiet vecāku pabalstu. Kad pabalsts piešķirts, izvēli nevar mainīt.

Pabalsta piešķiršanas termiņš un apmērs:

- ja vēlaties saņemt pabalstu 13 mēnešus, tas tiks izmaksāts ik mēnesi 60 % apmērā no jūsu vidējās apdrošināšanas iemaksu algas;
- ja vēlaties saņemt pabalstu 19 mēnešus, tas tiks izmaksāts ik mēnesi 43,75 % apmērā no jūsu vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

Ja strādājat vai atsākat strādāt, pārtraucot bērna kopšanas atvaļinājumu, jums pabalstu izmaksās 50 % apmērā no piešķirtās summas.

Jūsu vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu, kas beidzas divus mēnešus (pašnodarbinātajiem — trīs mēnešus) pirms pabalsta piešķiršanas.

Ģimenes valsts pabalsts

Pabalsta apmērs:

- 25 EUR mēnesī, ja ir viens bērns;
- 100 EUR mēnesī, ja ir divi bērni;
- 225 EUR mēnesī, ja ir trīs bērni;
- 100 EUR mēnesī par katru bērnu, ja ir četri vai vairāk bērni;
- ja kopjat bērnu ar invaliditāti, kas jaunāks par 18 gadiem, saņemat arī piemaksu — 106,72 EUR mēnesī.

Pieteikšanās pabalstiem

Bērna piedzimšanas, kopšanas, vecāku un ģimenes valsts pabalstiem un piemaksām var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- iesniedzot e-iesniegumu.

Ja bērns mācās ārvalstīs, ģimenes valsts pabalsta pieprasītājam VSAA jāiesniedz izglītības iestādes izziņa.

Bērnām no trūcīgām ģimenēm var būt tiesības uz sociālās palīdzības pabalstiem (skatiet arī sadaļu vietnē "Pabalsti garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai").

Ārpus Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas, Šveices Konfederācijas vai Apvienotās Karalistes izdotajiem dokumentiem jābūt legalizētiem.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

[Apdrošināšanas iemaksu alga](#) ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus — bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa vecāku un bērna kopšanas pabalsta piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa vecāku](#) un bērna kopšanas pabalsta piešķiršanai, ja kāds no vecākiem ir strādājis/strādā vai dzīvojis/dzīvo ES/EZZ dalībvalstī/Apvienotajā Karalistē, iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām uz ģimenes pabalstiem. Tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

- [Ģimenes pabalsti Eiropas Savienībā](#) — informācija par pabalstiem un sociālās apdrošināšanas iemaksām, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī.

Latvijas tiesību akti, kas regulē pabalstu piešķiršanu:

- [Likums par valsts sociālo apdrošināšanu](#)
- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)
- Likums par maternitātes un slimības apdrošināšanu
- Ministru kabineta noteikumi par [bērna piedzimšanas pabalsta](#) piešķiršanu, [bērna kopšanas pabalsta](#) piešķiršanu, iemaksu algu aprēķināšanu un [vecāku pabalsta piešķiršanu](#), par [ģimenes valsts pabalsta](#) piešķiršanu.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Ģimenes pabalsti: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011

Tālrunis: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)

e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv

e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv, twitter.com/VSAA_LV

[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Maternitātes, paternitātes pabalsti, atvaļinājumi

Šeit atradīsiet informāciju par pabalstiem un atvaļinājumiem, kas paredzēti grūtniecēm, kā arī mātei un tēvam pēc bērna piedzimšanas. Nodaļā tiks apskatīti:

- maternitātes pabalsts;
- grūtniecības un dzemdību atvaļinājums;
- paternitātes pabalsts;
- atvaļinājums bērna tēvam.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Ja esat darbiniece vai ierēdne, jums ir tiesības uz grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un maternitātes pabalstu. Ja esat pašnodarbināta persona, jums ir tiesības uz maternitātes pabalstu.

Grūtniecei ir tiesības pieprasīt darba devējam piešķirt arī ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu pirms vai pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma. Grūtniecei ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams neatkarīgi no laika, kādu viņa ir bijusi nodarbināta pie darba devēja.

Ja esat darbinieks vai ierēdnis, jums ir tiesības uz atvaļinājumu un paternitātes pabalstu. Šis 10 darba dienu atvaļinājums jāizmanto sešu mēnešu laikā pēc bērna piedzimšanas.

Ja bērna paternitāte nav atzīta (noteikta) vai bērna tēvs ir miris, vai bērna tēva aizgādības tiesības ir pārtrauktas, cita persona, kas nav bērna māte, var būt tiesīga saņemt paternitātes pabalstu un atvaļinājumu, ja tā ir iesaistīta bērna aprūpē pēc mātes pieprasījuma.

Ja esat pašnodarbinātā persona, jums arī ir tiesības uz paternitātes pabalstu.

Kādi ir noteikumi un prasības?

[Maternitātes pabalstu](#) izmaksā divās daļās.

Pirmo daļu izmaksā par grūtniecības atvaļinājuma 56 vai 70 kalendāra dienām. Pabalstu par 70 kalendāra dienām izmaksā, ja esat stājusies grūtniecības medicīniskajā uzskaitē līdz 12. grūtniecības nedēļai.

Pabalsta otro daļu par 56 vai 70 kalendāra dienām izmaksā pēc bērna piedzimšanas. Pabalstu par 70 kalendāra dienām saņemsiet, ja grūtniecības, dzemdību vai pēcdzemdību sarežģījumu dēļ, jums ir bijušas veselības problēmas vai piedzimuši divi vai vairāki mazuli.

Ilgākais laika periods, par kuru var saņemt maternitātes pabalstu, ir 140 kalendāra dienas.

Maternitātes pabalsta piešķiršanas pamats ir ārsta izsniegta darbnespējas lapa.

Paternitātes pabalstu piešķir bērna tēvam. To izmaksā par 10 darba dienām, kurās darba devējs tēvam piešķīris atvaļinājumu saistībā ar bērna piedzimšanu.

Paternitātes pabalstu piešķir arī vienam no diviem adoptētājiem, kas adoptējis bērnu jaunāku par 18 gadiem.

Sīkāk par to, kuri ar bērna piedzimšanu un kopšanu saistītie pabalsti pieejami sociāli apdrošinātai personai un kurus var saņemt arī tad, ja persona nav strādājusi un veikusi sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Maternitātes un paternitātes pabalsta apmērs

Maternitātes un paternitātes pabalstu piešķir 80 % apmērā no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

Vidējo apdrošināšanas iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu, kas beidzas divus mēnešus (pašnodarbinātajai personai — trīs mēnešus) pirms atvaļinājuma sākuma.

Pieteikšanās pabalstiem

Lai pieteiktos maternitātes pabalstam, jums jāsaņem darbnespējas lapa B, ko izsniegs ārsts.

Lai pieteiktos paternitātes pabalstam, tēvam jāiesniedz izziņa no darba devēja par atrašanos atvaļinājumā, kas saistīts ar bērna piedzimšanu.

Maternitātes un paternitātes pabalstam var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- izmantojot e-pakalpojumu.

Darbnespējas lapas tiek elektroniski izsniegtas e-veselības sistēmā. Ja piesakāties pabalstam, neizmantojot e-pakalpojumu, jums jāzina savas darbnespējas lapas numurs un izdošanas datums. To varat atrast portālā E-veselība vai pajautāt savam ārstam.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija [e-pakalpojumu](#) veidā par jūsu sociālajām apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Darbnespējas lapu elektroniski izsniedz ārstniecības iestādes ārsts vai ārsta palīgs pēc personas apskates un izmeklēšanas, pieņemto lēmumu pamatojot medicīniskajā dokumentācijā.

Apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus — bezdarbnieka, maternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa maternitātes pabalsta piešķiršanai/pārrēķināšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa paternitātes pabalsta piešķiršanai/pārrēķināšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām maternitātes un paternitātes gadījumā. Šīs nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

Latvijas tiesību akti, kas regulē atvaļinājumu un pabalstu:

- [Darba likums](#)
- [Likums par valsts sociālo apdrošināšanu](#)
- [Likums par maternitātes un slimības apdrošināšanu](#)
- Ministru kabineta noteikumi: par [darbnespējas lapu izsniegšanu](#), kā arī vidējās iemaksu algas aprēķināšanu un [maternitātes pabalsta](#) piešķiršanu

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011

Tālrunis: +371 64507020

e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv

e-pasts konsultācijām: konsultācijas@vsaa.gov.lv

twitter.com/VSAA_LV

[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331

Tālrunis: +371 80205100

e-pasts: lm@lm.gov.lv

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

pabalsti bērna aizbildņiem, audžuģimenēm un adoptētājiem

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pabalstiem, kas paredzēti personām, kuri kļūst par bērna aizbildņiem vai adoptē bērnu, kā arī audžuģimenēm.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Ja esat kļuvis par bērna aizbildni, varat pretendēt uz ikmēneša atlīdzību un pabalstu bērna uzturam.

Ja jūsu ģimene pilda audžuģimenes pienākumus, varat pretendēt uz ikmēneša atlīdzību.

Ja esat uzņēmis adoptējamā bērna aprūpi, varat pretendēt uz ikmēneša atlīdzību.

Ja esat adoptējis bērnu, saņemsiet vienreizēju atlīdzību par bērna adopciju.

Šajā nodaļā tiks apskatīti:

- atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu;
- pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu;
- atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu;
- atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi;
- atlīdzība par bērna adopciju;
- bērna adopcijas pabalsts.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu izmaksā ik mēnesi, un to piešķir par aizbildnībā esošajiem bērniem.

Pabalstu aizbildnim par bērna uzturēšanu izmaksā ik mēnesi, un to piešķir par aizbildnībā esošajiem bērniem.

Atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu izmaksā ik mēnesi, un to piešķir ģimenei vai personai, kura ir ieguvusi audžuģimenes statusu un kurai saskaņā ar Bāriņtiesas lēmumu un līgumu, ko noslēgusi pašvaldība un audžuģimene, audzināšanā nodots bērns. Šīs personas tiek apdrošinātas saistībā ar vecuma pensiju, invaliditāti un bezdarbu.

Atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi izmaksā ik mēnesi, un to piešķir adoptētājam, kura aprūpē pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu ir nodots adoptējamais bērns.

Atlīdzību par bērna adopciju izmaksā vienu reizi, un to piešķir adoptētājam pēc tiesas sprieduma par adopcijas apstiprināšanu spēkā stāšanos. Atlīdzību izmaksā par katru bērnu, kurš atradies ārpusģimenes aprūpē, bet tā netiek piešķirta, ja adoptēts otra laulātā bērns.

Bērna adopcijas pabalstu piešķir vienam no adoptētājiem pēc tam, kad stājies spēkā tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu. Pabalstu izmaksā par katru bērnu, kas pirms adopcijas atradies ārpusģimenes aprūpē (institutijā, aizbildnībā, audžuģimenē) un nav sasniedzis 18 gadu vecumu.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Atlīdzības par aizbildņa pienākumu pildīšanu apmērs ir 54,07 EUR mēnesī neatkarīgi no aizbildnībā esošo bērnu skaita.

Pabalsta aizbildnim par bērna uzturēšanu apmērs ir vienāds ar minimālo uzturlīdzekļu pabalsta apmēru, kas noteikts par katru bērnu:

- no bērna piedzimšanas līdz brīdim, kad viņš/viņa sasniedz septiņu gadu vecumu — 107,5 EUR mēnesī;
- no bērna septiņu gadu vecumam līdz 18 gadiem — 129 EUR mēnesī.

Ja par bērnu ir piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantijas fonda un arī ģimenes valsts pabalsts, tad pabalsts par bērna uzturēšanu tiek samazināts par iepriekšminēto pabalstu apmēru.

Atlīdzības par audžuģimenes pienākumu pildīšanu apmērs ir atkarīgs no audžuģimenē esošo audžubērnu skaita:

- viens bērns — 171 EUR mēnesī;
- divi bērni — 222,30 EUR mēnesī;
- trīs un vairāk bērni — 273,60 EUR mēnesī.

Atlīdzības par adoptējamā bērna aprūpi apmērs ir atkarīgs no adoptējamā bērna vecuma un adoptētāja nodarbinātības statusa. Personām, kas ir bērna kopšanas atvaļinājumā vai strādā mazāk nekā 20 stundas nedēļā un rūpējas par bērnu vecumā līdz astoņiem gadiem, apmērs atbilst 70 % no vidējās valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu algas. Citos gadījumos šis apmērs ir 171 EUR mēnesī. Adoptētājs, kurš rūpējas par bērnu vecumā līdz pusotram gadam un ir bērna kopšanas atvaļinājumā, var izvēlēties saņemt atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi vai vecāku pabalstu. Personas, kas rūpējas par diviem vai vairāk (adoptējamiem) bērniem, saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi un papildu maksājumu — 171 EUR mēnesī par katru nākamo bērnu.

Vienreizējās atlīdzības par bērna adopciju apmērs ir 1422,87 EUR.

Bērna adopcijas pabalsta apmērs ir:

- par bērnu līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai — 107,50 EUR mēnesī;
- no septiņu gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai — 129 EUR mēnesī.

Atlīdzības un pabalstu var pieprasīt:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu.

Tiesa, kura apstiprinājusi adopciju, trīs darbdienu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā par to paziņo VSAA.

Informāciju par bērna ievietošanu audžuģimenē, bērna nodošanu adoptētāju aprūpē, aizbildnības nodibināšanu VSAA iesniedz Bāriņtiesa.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālajām apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Bērna aizbildnis ir persona, kas iecelta bez vecāku gādības palikušam bērnam, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Audžuģimene ir ģimene vai persona, kas nodrošina aprūpi bērnam, kuram uz laiku vai pastāvīgi atņemta viņa ģimeniskā vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana savā ģimenē, līdz brīdim, kad bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts, viņam nodibināta aizbildnība vai bērns ievietots bērnu aprūpes iestādē.

Adopcija nodrošina bez vecāku gādības palikušajiem bērniem stabilu un harmonisku dzīves vidi ģimenē. Adoptējot bērnu, adoptētais bērns attiecībā pret adoptētāju un viņa radniekiem iegūst laulībā dzimuša bērna tiesisko stāvokli kā personiskajās, tā mantiskajās attiecībās. Adopciju apstiprina vai atceļ tiesa.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa atlīdzības piešķiršanai par bērna adopciju](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa atlīdzības piešķiršanai par audžuģimenes pienākumu pildīšanu](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa atlīdzības piešķiršanai par adoptējamā bērna aprūpi](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa atlīdzības piešķiršanai par aizbildņa pienākumu pildīšanu](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Pabalsta piešķiršanai aizbildnim par bērna uzturēšanu](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa bērna adopcijas pabalsta](#) piešķiršanai iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām, ja esat kļuvis par bērna aizbildni, audžuģimeni vai adoptētjis bērnu. Šīs nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

- Labklājības ministrija: Ārpusģimenes aprūpe. [Bērna adopcija soli pa solim](#).

Latvijas tiesību akti, kas regulē atlīdzību un pabalstu adoptētājiem, audžuģimenēm un aizbildņiem:

- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)
- [Bērnu tiesību aizsardzības likums](#)
- Ministru kabineta noteikumi: par atlīdzību [audžuģimenei](#), par atlīdzību par [aizbildņa pienākumu pildīšanu](#), pabalstu [aizbildņim par bērna uzturēšanu](#), atlīdzību par [adoptējamā bērna aprūpi](#), par [atlīdzību par bērna adopciju](#), par [bērna adopcijas pabalstu](#).

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Ģimenes pabalsti: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011

Tālr.: +371 64507020

e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv

e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv

twitter.com/Vsaa_LV

[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331

Tālr.: +371 80205100

e-pasts: lm@lm.gov.lv

twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Veselība

Veselības aprūpe

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas iespējām Latvijā.

Kādā gadījumā varu saņemt veselības aprūpes pakalpojumus?

Tiesības saņemt valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus ir:

- Latvijas pilsoņiem, nepilsoņiem un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem;
- Apvienotās Karalistes, Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices (turpmāk — dalībvalstu) pilsoņiem, kuri dzīvo Latvijā un strādā kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas, un viņu ģimenes locekļiem;
- ārzemniekiem ar pastāvīgo uzturēšanās atļauju Latvijā un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem;
- bezvalstniekiem, kuriem ir piešķirts bezvalstnieka statuss Latvijas Republikā, un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem;
- bēgļiem un personām, kurām piešķirts alternatīvais statuss, un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem;
- aizturētajām, apcietinātajām un ar brīvības atņemšanu notiesātajām personām un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem;
- patvēruma meklētājiem un viņu bērniem vecumā līdz 18 gadiem.

Latvijas pilsoņu un nepilsoņu laulātajām, kurām ir termiņuzturēšanās atļauja Latvijā, ir tiesības bez maksas saņemt valsts apmaksātu dzemdību palīdzību.

Personām, kas tiesīgas saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā, ir tiesības noteiktā kārtībā saņemt veselības aprūpi arī citā dalībvalstī.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Reģistrēšanās pie ģimenes ārsta

Centrālā loma veselības aprūpes sistēmā ir ģimenes ārstam, jo viņa uzdevums ir sniegt jums nepieciešamos primārās veselības aprūpes pakalpojumus un koordinēt jūsu veselības aprūpi kopumā. Jums ir tiesības izvēlēties savu ģimenes ārstu un reģistrēties viņa pacientu sarakstā.

Lai reģistrētos pie ģimenes ārsta, izvēlieties ģimenes ārstu tuvu savai dzīvesvietai, sazinieties ar izvēlēto ģimenes ārstu un vienojieties par reģistrācijas vizīti, kuras laikā jūs un ārsts noslēgsiet vienošanos par veselības aprūpes saņemšanu. Pie ģimenes ārsta varat reģistrēties arī elektroniski portālā E-veselība vai Latvija.lv.

Ārsta nosūtījums

Vairumā gadījumā, lai saņemtu valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus, nepieciešams ģimenes ārsta vai ārsta speciālista nosūtījums. Bez nosūtījuma jums būs vai nu jāmaksā pilna pakalpojuma cena no saviem līdzekļiem, vai jāizmanto brīvprātīgās veselības apdrošināšanas polise.

Nosūtījumu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai ir tiesības izsniegt ārstiem, kuri noslēguši līgumu ar Nacionālo veselības dienestu.

Bez nosūtījuma jums ir tiesības apmeklēt ģimenes ārstu, saņemt valsts apmaksātu neatliekamo medicīnisko palīdzību un konsultāciju pie tiešās pieejamības speciālista, piemēram, ginekologa, acu ārsta, pediatra, endokrinologa, ja jums ir cukura diabēts, un citiem speciālistiem.

Veselības aprūpe, pārvietojoties ES

Ja esat tiesīgs saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā, tāpat varat saņemt veselības aprūpes pakalpojumus citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē. Jums ir šādas tiesības:

- saņemt plānveida veselības aprūpes pakalpojumus citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē, ja šādu pakalpojumu nav iespējams nodrošināt Latvijā un attiecīgais pakalpojums ietilpst valsts apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu klāstā (dokuments, kas to apliecina — S2 veidlapa "Apliecinājums tiesībām uz plānveida ārstēšanu");
- saņemt nepieciešamo un neatliekamo veselības aprūpi īslaicīgas uzturēšanās gadījumā citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē (dokuments, kas to apliecina — Eiropas veselības apdrošināšanas karte EVAK);
- saņemt citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē garantētos veselības aprūpes pakalpojumus, ja personas dzīvo attiecīgajā valstī vai darba veikšanai īslaicīgi (ne ilgāk kā uz 12 mēnešiem) nosūtīta uz citu dalībvalsti (dokuments, kas to apliecina — S1 veidlapa "Apliecinājums tiesībām saņemt veselības aprūpi");
- pabeigt iepriekš uzsāktu ārstēšanos, ja persona ir pensionēts pierobežas darbinieks, kurš attiecīgajā valstī iepriekš ir strādājis kā darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona (dokuments, kas to apliecina — S3 veidlapa "Apliecinājums tiesībām uz veselības aprūpi").

Nacionālais veselības dienests lemj par iepriekš minēto dokumentu izsniegšanu.

Kas man pienākas un kā to saņemt?

No valsts budžeta līdzekļiem apmaksā:

- neatliekamās medicīniskās brigādes sniegto palīdzību;
- ambulatoro veselības aprūpi (piemēram, ģimenes ārsta un ārsta speciālista sniegto veselības aprūpi, zobārsta un higiēnista pakalpojumus personām līdz 18 gadiem un atsevišķām iedzīvotāju kategorijām, veselības aprūpi mājās, laboratoriskos un vizuālās diagnostikas izmeklējumus u. c.);
- [ārstēšanos slimnīcā](#);
- zāles un medicīniskās ierīces, kuras iepērk Nacionālais veselības dienests;
- [kompensējamās zāles](#) un medicīniskās ierīces.

[Sīkāk par to, kādi veselības aprūpes pakalpojumi netiek apmaksāti no valsts budžeta.](#)

Lai saņemtu valsts apmaksātos ārstu speciālistu pakalpojumus, ārstēšanos dienas stacionārā vai slimnīcā, jums var nākties [gaidīt rindā](#). Jums ir tiesības vērsties iestādē, kur rindā jāgaida īsāks laiks. Vietu, kur saņemt valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus var izvēlēties neatkarīgi no dzīvesvietas.

Pacienta iemaksa un līdzmaksājums

Saņemot valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu, jums jāveic [pacienta līdzmaksājums](#). Pacienta iemaksa noteikta par ģimenes ārsta un speciālista apmeklējumu, par ārstēšanos dienas stacionārā un slimnīcā un par atsevišķiem diagnostiskajiem izmeklējumiem.

Stacionārajām ārstniecības iestādēm ir tiesības iekasēt arī pacienta iemaksu par stacionēšanas laikā veiktajām ķirurģiskajām procedūrām. Šādā gadījumā maksimālais pacienta līdzmaksājuma apmērs ir 31 EUR.

No pacienta iemaksas un līdzmaksājuma ir atbrīvoti bērni līdz 18 gadu vecumam, grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā (līdz 70 dienām), pirmās grupas invalīdi, trūcīgas personas un [citas personu kategorijas](#).

Ja jūsu veikto pacienta iemaksu summa gada laikā ir sasniegusi 570 EUR, tad no turpmākās pacienta iemaksu un līdzmaksājumu maksāšanas šajā gadā būsiet atbrīvots. Izziņu par atbrīvojumu no pacientu iemaksu maksāšanas, pamatojoties uz jūsu iesniegtajiem maksājumu apliecinājošiem dokumentiem, izsniedz [Nacionālā veselības dienesta teritoriālās nodaļas](#).

Kopējā pacientu iemaksu summa par katru ārstēšanās gadījumu slimnīcā nedrīkst pārsniegt 355 EUR.

Izdevumu atmaksa

Jūs varat saņemt atmaksu par citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē saņemtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, ko sedzāt no personīgajiem līdzekļiem šādos gadījumos:

1) par nepieciešamo/neatliekamo veselības aprūpi īslaicīgas uzturēšanās laikā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē. Tās valsts kompetentā institūcija, kur veselības aprūpes pakalpojumi ir tikuši saņemti, nosaka, vai izdevumi par veselības aprūpes pakalpojumiem ir atmaksājami, kā arī atlīdzināmo izdevumu summu;

2) par plānveida veselības aprūpi citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē/Apvienotajā Karalistē. Izdevumi tiek atlīdzināti, ja veselības aprūpes pakalpojums ietilpst valsts apmaksājamo pakalpojumu klāstā, un atlīdzības apmērs tiek noteikts saskaņā ar Latvijā spēkā esošajiem tarifiem. Atsevišķu pakalpojumu saņemšanai nepieciešama [iepriekšēja atļauja](#), ko piešķir Nacionālas veselības dienests;

3) par plānveida veselības aprūpi citā ES/EEZ dalībvalstī vai Šveicē, ja neesat saņēmis veselības aprūpes pakalpojumu valstī vai pie veselības aprūpes pakalpojuma sniedzēja, kas ir norādīts S2 veidlapā. Izdevumi tiek atlīdzināti, ja veselības aprūpes pakalpojums ietilpst valsts apmaksājamo pakalpojumu klāstā, un atlīdzības apmērs tiek noteikts saskaņā ar Latvijā spēkā esošajiem tarifiem.

Ārstniecības riska fonds

Ja ārstēšanas rezultātā jūsu dzīvībai un veselībai nodarīts kaitējums, jums ir tiesības pieprasīt atlīdzību par nodarīto kaitējumu un ārstniecības izdevumiem. Atlīdzību no [Ārstniecības riska fonda](#) ir tiesības pieprasīt ne vēlāk kā divu gadu laikā no kaitējuma atklāšanas dienas, taču ne vēlāk kā triju gadu laikā no tā nodarīšanas dienas.

Pieteikšanās pakalpojumiem

[Nacionālajā veselības dienestā](#) piesakieties, lai saņemtu:

- atbrīvojumu no pacienta iemaksām, ja esošajā gadā pacienta iemaksa ir sasniegusi 570 EUR lielu summu iesniegumam pievienojot maksājumu apliecinājošus dokumentus;
- [Eiropas veselības apdrošināšanas karti](#);
- S1, S2 vai S3 veidlapas;
- iepriekšēju atļauju atsevišķu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai un izdevumu apmaksai par saņemtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem citā ES dalībvalstī.

Piesakieties Veselības inspekcijā, lai saņemtu:

- [atlīdzību](#) no ārstniecības riska fonda, iesniegumam pievienojot izdevumus apliecinājošus dokumentus un medicīnas dokumentus.

Skatiet elektroniskos ierakstus par savu veselību vai piesakieties Eiropas Veselības apdrošināšanas kartei portālā E-veselība vai Latvija.lv. Ja esat reģistrēts Latvijas Fizisko personu reģistrā, izmantojot internetbanku, e-parakstu vai e-ID, jūs varat arī piekļūt sava nepilngadīgā bērna, jūsu aizbildnībā esošās personas, kā arī tādu personu elektroniskajiem ierakstiem, kuras jums ir atļāvušas tiem piekļūt.

Terminu skaidrojums

[Gimenes ārsts](#) ir primārās veselības aprūpes ārsts, kas veic profilaktiskās apskates un vakcināciju, vienkāršus izmeklējumus, diagnosticē un ārstē slimības, nepieciešamības gadījumā nosūta pie ārsta speciālista, uz izmeklējumu, dienas stacionāru vai slimnīcu.

Ārsts speciālists ir noteiktas nozares ārsts, kas ambulatori vai stacionārā (slimnīcā) veic izmeklējumus, diagnosticē un ārstē slimības, nepieciešamības gadījumā nosūta pie cita ārsta speciālista, uz izmeklējumu, dienas stacionāru vai slimnīcu.

Pacienta iemaksa ir maksājums, kuru veic pacients par valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Pacienta līdzmaksājumu papildus pacienta iemaksai ir tiesīgas iekasēt slimnīcas par noteiktām operāciju zālē veiktajām ķirurģiskajām operācijām.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Atbrīvojums no pacienta iemaksām](#)
- [Pieteikums EVAK kartes izsniegšanai](#)
- [Pieteikums ārstniecības riska fondam](#)
- [S1 veidlapas](#), [S2 veidlapas](#) un [S3 veidlapas](#) pieprasīšana Nacionālajā veselības dienestā

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par valsts apmaksāto veselības aprūpi — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

- [Informācija par veselības aprūpes pakalpojumiem](#), ja dzīvojat/strādājat citā ES dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī, Šveices Konfederācijā vai Apvienotajā Karalistē.

Latvijas tiesību akti, kas regulē veselības aprūpes pakalpojumus:

- [Ārstniecības likums](#)
- [Veselības aprūpes finansēšanas likums](#)
- [Pacientu tiesību likums](#)
- Ministru kabineta noteikumi: [Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība](#)

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Sociālais nodrošinājums: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Nacionālais veselības dienests

Cēsu iela 31 k-3 (6. ieeja, 2., 3. un 4. stāvs)

Rīga, LV-1012, Latvija

Sekretariāts: +371 67043700

Bezmaksas informatīvais tālrunis: +371 80001234 (pirmd. no plkst. 8.30 līdz 18.30, otrd.–ceturtd. no plkst. 8.30 līdz 17.00, piekd. no plkst. 8.30 līdz 15.00).

E-pasts: nvd@vmnvd.gov.lv

twitter.com/vmnvd

[Nacionālā veselības dienesta teritoriālās nodaļas](#)

Ģimenes ārstu konsultatīvais tālrunis (darba dienās no plkst. 17.00 līdz 8.00, brīvdienās un svētku dienās — visu diennakti): +371 66016001

E-pasts: medkonsultacija@gmail.com

Skype: (medkonsultacija)

[Ģimenes ārstu prakses](#) visā Latvijā

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

Laktas iela 8

Rīga, LV-1013

Administrācija: +371 67337000 (8:30–17:00)

E-pasts: nmpd@nmpd.gov.lv

<https://twitter.com/NMPdienests>

Veselības inspekcija

Klijānu iela 7

Rīga, LV-1012, Latvija

Informatīvais tālrunis: +371 67819671

Medicīniskās aprūpes kvalitātes jautājumi: +371 67221244

E-pasts: vi@vi.gov.lv

twitter.com/veselibasinspek

Veselības ministrija

Brīvības iela 72

Rīga, LV-1011, Latvija

Tālrunis: +371 67876000, fakss: +371 67876002

E-pasts: vm@vm.gov.lv

twitter.com/veselibasmin

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

slimības pabalsts

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par gadījumiem, kādos varat pretendēt uz slimības pabalstu Latvijā.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Tiesības saņemt slimības pabalstu ir sociāli apdrošinātai personai. Pabalsts tiek piešķirts, ja darbinieks vai pašnodarbinātais neierodas darbā vai nespēj veikt darbu un līdz ar to zaudē ienākumus šādu iemeslu dēļ:

- darbspēju zaudēšana sakarā ar slimību vai traumu;
- nepieciešams saņemt ārstnieciska vai profilaktiska rakstura medicīnisko palīdzību;
- nepieciešama izolācija sakarā ar karantīnu;
- ārstēšanās ārstniecības iestādē atveseļošanās periodā pēc slimības vai traumas, ja tā nepieciešama darbspēju atjaunošanai;
- slima bērna kopšana, ja bērns jaunāks par 14 gadiem, vai līdz 30. dienai, ja bērns tiek kopts ar kaula lūzumu saistītas traumas dēļ;
- ja bērns nav sasniedzis 18 gadu vecumu un bērnam ir nopietna slimība, kam nepieciešama vecāku pastāvīga klātbūtne, pabalsts tiek maksāts ne ilgāk par 26 nedēļām vai trīs gadus piecu gadu periodā;
- protezēšana vai ortozēšana slimnīcā.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Slimības laikā jums ir tiesības saņemt gan apmaksātas slimības dienas no jūsu darba devēja, gan slimības pabalstu sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros.

Jums ir tiesības saņemt slimības pabalstu, ja esat veicis sociālās apdrošināšanas iemaksas vismaz trīs mēnešus pēdējo sešu mēnešu periodā vai vismaz sešu mēnešus pēdējo 24 mēnešu periodā pirms mēneša, kad radās apdrošināšanas gadījums.

Slimības pabalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz ārsta izsniegtu darbnespējas lapu elektroniskā formātā.

Par periodu no slimības 2. līdz 9. dienai darba devējs no saviem līdzekļiem jums izmaksā slimības naudu.

Ja slimojat nepārtraukti, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra slimības pabalstu piešķir un izmaksā no 10. slimības dienas līdz darba spēju atgūšanai, bet ne ilgāk par 26 nedēļām. Īpaši smagos gadījumos pēc Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK) atzinuma pabalsta izmaksu var pagarināt līdz 52 nedēļām.

Ja slimības periodā darba attiecības tiek izbeigtas, bet darbnespējas periods turpinās, slimības pabalsts tiek izmaksāts par 30 kalendārajām dienām pēc darba attiecību izbeigšanas.

Ja slimojat ar pārtraukumiem, pabalstu izmaksā ne ilgāk par 52 nedēļām triju gadu periodā.

Ja mājas kopjat slimu bērnu, kas jaunāks par 14 gadiem, slimības pabalstu piešķir un izmaksā no bērna slimības 1. līdz 14. dienai. Ja bērnu kopjat arī slimnīcā, pabalstu izmaksā līdz 21. dienai.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Slimības pabalsta apmērs

Par slimības periodu no 2. līdz 9. dienai darba devējs izmaksā slimības naudu (par pirmo slimošanas dienu samaksa netiek veikta). Par otro un trešo slimības dienu – ne mazāk kā 75 % apmērā no jūsu dienas vidējās izpeļņas, no 4. līdz 9. slimības dienai – ne mazāk kā 80 % apmērā no jūsu vidējās izpeļņas.

No 10. slimības dienas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra piešķir slimības pabalstu 80 % apmērā no jūsu vidējās algas, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu, kas beidzas divus mēnešus (pašnodarbinātajam – trīs mēnešus) pirms slimības iestāšanās.

Pieteikšanās pabalstam

Slimības pabalstam var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- izmantojot e-pakalpojumu.

Darbnespējas lapas tiek elektroniski izsniegtas e-veselības sistēmā. Ja piesakāties pabalstam, neizmantojot e-pakalpojumu, jums jāzina savas darbnespējas lapas numurs un izdošanas datums. To varat atrast [portālā E-veselība](#) vai pajautāt savam ārstam.

Ja darbnespēju apliecinošs dokuments izsniegts ārpus Apvienotās Karalistes, Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas vai Šveices, izdotajiem dokumentiem jābūt [legalizētam](#).

Portālā [Latvija.lv](#) ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālajām apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Darbnespējas lapu elektroniski izsniedz ārstniecības iestādes ārsts vai ārsta palīgs pēc personas apskates un izmeklēšanas, pieņemto lēmumu pamatojot medicīniskajā dokumentācijā.

Apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus – bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa slimības pabalsta piešķiršanai/pārrēķināšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām slimības gadījumā — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) — informācija par sociālās apdrošināšanas iemaksām un pabalstiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī.

Latvijas tiesību akti, kas regulē slimības pabalstu:

- [Likums par valsts sociālo apdrošināšanu](#)
- [Likums par maternitātes un slimības apdrošināšanu](#)
- Ministru kabineta noteikumi par [darbnespējas lapu](#) izsniegšanu, par vidējās iemaksu algas aprēķināšanu un [slimības pabalsta](#) piešķiršanu.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011

Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)

e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv

e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv

twitter.com/VSAA_LV

[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331

Tālr.: +371 80205100

e-pasts: lm@lm.gov.lv

twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Darbnespēja

invaliditātes pensija

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par invaliditātes pensiju Latvijā.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pensiju?

Ja jums noteikta invaliditāte jeb darbnespēja un jūs nesaņemat vecuma pensiju vai atlīdzību par darbspēju zaudējumu, jums ir tiesības saņemt invaliditātes pensiju, ja

- esat bijis sociāli apdrošināts vismaz trīs gadus;
- un Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (VDEĀVK) izsniegusi lēmumu par invaliditātes noteikšanu.
- Ja jūs neesat bijis sociāli apdrošināts vai bijāt sociāli apdrošināts mazāk nekā trīs gadus, jums ir tiesības saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Lai saņemtu invaliditātes pensiju, jums būs nepieciešams VDEĀVK lēmums, kurā noteikta jūsu invaliditātes grupa.

Sasniedzot pensionēšanās vecumu, invaliditātes pensijas vietā piešķir vecuma pensiju. Vecuma pensija nevar būt mazāka par iepriekš saņemto invaliditātes pensiju.

Invaliditātes pensija minimālā apmērā jums tiks piešķirta, ja pēdējos piecus gadus neesat bijis sociāli apdrošināts.

Invaliditātes pensiju varat turpināt saņemt arī tad, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī.

Ja esat bijis apdrošināts invaliditātei Latvijā vismaz piecus gadus pirms invaliditātes iestāšanās, I vai II grupas invaliditātes pensija jums tiks piešķirta, ņemot vērā tikai Latvijas apdrošināšanas stāžu un iemaksu algu. Ja piecus gadus pirms invaliditātes iestāšanās neesat bijis apdrošināts Latvijā, tad pensijas apmēru jums nosaka, aprēķinot proporcionālo daļu, attiecinot Latvijas apdrošināšanas perioda un kopējā ES/EEZ dalībvalstu apdrošināšanas stāža attiecībai.

III grupas invaliditātes pensiju piešķir tā dalībvalsts, kuras tiesību aktiem persona pakļauta invaliditātes iestāšanās brīdī. Ja persona bijusi pakļauta vairāku valstu tiesību aktiem, tad pensiju piešķir katra iesaistītā dalībvalsts, nosakot tiesības saskaņā ar nacionālajām tiesību normām vai summējot apdrošināšanas periodus.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Invaliditātes pensijas apmērs

Pensijas apmērs ir atkarīgs no:

- invaliditātes grupas: I grupa — ļoti smaga invaliditāte, II grupa — smaga invaliditāte, III grupa — mēreni izteikta invaliditāte;
- invaliditātes iestāšanās brīža — kopš bērnības vai vēlāk.

I un II grupas invaliditātes pensijas apmēru aprēķina, ņemot vērā:

- jūsu vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, ko nosaka par jebkuriem 36 mēnešiem pēc kārtas pēdējo piecu gadu laikā pirms invaliditātes noteikšanas;
- jūsu apdrošināšanas stāža ilgumu;
- maksimāli iespējamo apdrošināšanas stāžu, kuru nosaka no 15 gadu vecuma līdz pensijas vecuma sasniegšanai.

Personām ar III grupas invaliditāti pensijas apmērs tiek noteikts saskaņā ar invaliditātes pensijas aprēķina bāzes apmērā. Minimālais apmērs tiek aprēķināts, ņemot vērā invaliditātes pensijas aprēķina bāzi jeb 136 EUR mēnesī (vai 163 EUR mēnesī personām ar invaliditāti kopš bērnības):

- I grupa: invaliditātes pensijas aprēķina bāze x 1,6
- II grupa: invaliditātes pensijas aprēķina bāze x 1,4
- III grupa: invaliditātes pensijas aprēķina bāze x 1

Invaliditātes pensiju izmaksā katru mēnesi. No invaliditātes pensijas ietur [iedzīvotāju ienākuma nodokli](#).

Pieteikšanās invaliditātes pensijai

Invaliditātes pensijai var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- iesniedzot [e-iesniegumu](#).

Lai noteiktu invaliditāti, ģimenes ārsts jums izrakstīs nosūtījumu uz VDEĀVK. Ārstu-ekspertu komisija pārbaudīs un novērtēs jūsu invaliditāti vai darbnespēju bez jūsu klātbūtnes. Pieteikties ekspertīzes veikšanai iespējams, sazinoties ar VDEĀVK reģionālo nodaļu.

Ja esat strādājis līdz 1995. gada 31. decembrim, papildus jāiesniedz darba stāžu apliecinājošie dokumenti.

Lai turpinātu saņemt invaliditātes pensiju, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī, katru gadu no 1. oktobra līdz 15. decembrim VSAA pa pastu vai klātienē jāiesniedz pieprasījums par pensijas izmaksas turpināšanu, kuram jāpievieno notariāls apliecinājums par to, ka saņēmējs ir dzīvs.

Portālā [Latvija.lv](#) ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Invaliditātes grupa ir invaliditātes smaguma pakāpe. Personām no 18 gadu vecuma atkarībā no fizisko vai garīgo spēju ierobežojuma pakāpes nosaka invaliditātes: I grupu – ļoti smaga invaliditāte; II grupu – smaga invaliditāte; III grupu – mēreni izteikta invaliditāte. Personām līdz 18 gadu vecumam invaliditāti nosaka bez iedalījuma grupās.

Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, ko izraisījusi slimība, trauma vai iedzimts defekts un kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbības, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus – bezdarbnieka, maternitātes, paternitāte, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa invaliditātes pensijas piešķiršanai/pārrēķinam](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām invaliditātes gadījumā — ts nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

Latvijas tiesību akti, kas regulē invaliditātes pensijas

- [Likums Par valsts pensijām](#)

- [Invaliditātes likums](#)
- Ministru kabineta noteikumi: par [apdrošināšanas periodiem](#), par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, par [a pārskatīšanu](#), kā arī par [invaliditātes pensijas izmaksu](#), ja pārceļaties uz dzīvi ārzemēs.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
Ventpils iela 53, Rīga, LV-1002
Tālr.: +371 67614885, fakss: +371 67602982
e-pasts pasts@vdeavk.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vdeavk.gov.lv
[Reģionālās nodaļas](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

pabalsti personām ar invaliditāti

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pabalstiem, kas paredzēti personām ar invaliditāti Latvijā:

- bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts;
- pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana;
- pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās;
- pabalsts par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti;
- valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Ja jums vai jūsu bērnam noteikta invaliditāte, un ir nepieciešama īpaša kopšana, varat pieteikties invalīda īpašās aprūpes pabalstiem (piem., pabalstam invalīdam, kuram nepieciešama kopšana un bērna invalīda kopšanas pabalstam).

Ja jums vai jūsu bērnam ir noteikta invaliditāte un pārvietošanās sagādā grūtības, varat pieteikties pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai.

Ja jums ir I grupas redzes invaliditāte un jūs neizmantojat asistenta pakalpojumus vai pabalstu invalīdam, kuram neieciešama kopšana, jūs varat saņemt atbalsta pakalpojumus personām ar I grupas redzes invaliditāti.

Ja nevarat strādāt un gūt ienākums darbnespējas vai invaliditātes dēļ, ja esat zaudējis darbu vai jūsu ienākumi ir ļoti zemi un jums nav tiesību saņemt invaliditātes pensiju, jūs, ievērojot noteiktus nosacījumus, varat saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Lai saņemtu pabalstus, kas paredzēti personām ar invaliditāti, jums nepieciešams Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK) atzinums, ar kuru jums ir noteikta invaliditāte (pieaugušajiem — invaliditātes grupa), kā arī īpašs nolēmums, uz kura pamata tiek piešķirts katrs pabalsts — pārvietošanās grūtības vai īpašas kopšanas vajadzība.

Bērna invalīda kopšanas pabalstu piešķir vecākiem vai citai personai (aizbildnim, audžuģimenei vai adoptētājam), kura kopj bērnu līdz 18 gadu vecumam, savukārt pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, piešķir pilngadīgai personai.

Lai saņemtu pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās, jums jāsaņem VDEĀVK atzinums par to, ka jūsu bērnam ir apgrūtināta pārvietošanās. Pabalstu piešķir pilngadīgai personai ar invaliditāti vai bērnam ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam.

Lai saņemtu pabalstu par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti, jums jāsaņem izziņa no VDEĀVK, kas apliecina, ka jūs nesaņemat asistenta pakalpojumus vai pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama aprūpe.

Lai saņemtu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu invaliditātes gadījumā, jums jābūt pastāvīgi dzīvojušam Latvijā vismaz piecus gadus, no kuriem pēdējos 12 mēnešus — nepārtraukti. Turklāt jums nav tiesību saņemt pensiju vai kompensāciju saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Pabalstu apmērs

Bērna invalīda kopšanas pabalsta apmērs ir 313,43 EUR mēnesī.

Personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, pabalsta apmērs ir 213,43 EUR mēnesī; personām ar smagu invaliditāti kopš bērnības pabalsta apmērs ir 313,43 EUR mēnesī.

Pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai apmērs ir 79,68 EUR par sešu mēnešu periodu. To izmaksā divas reizes gadā.

Pabalsta par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti apmērs ir 17,07 EUR nedēļā (par 10 stundām nedēļā).

Ja persona ar invaliditāti neatbilst invaliditātes pabalsta saņemšanas prasībām, var piešķirt Valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

I grupas invalīdiem: 152,96 EUR mēnesī (198,38 EUR mēnesī, ja persona ir bezdarbnieks),

II grupas invalīdiem: 130,80 EUR mēnesī (156,96 EUR mēnesī, ja persona ir bezdarbnieks)

III grupas invalīdiem: 109 EUR mēnesī.

Personām ar invaliditāti kopš bērnības:

I grupas invalīdiem: 190,40 EUR mēnesī (247,52 EUR mēnesī, ja persona ir bezdarbnieks),

II grupas invalīdiem: 163,20 EUR mēnesī (195,84 EUR mēnesī, ja persona ir bezdarbnieks)

III grupas invalīdiem: 136 EUR mēnesī.

Pieteikšanās pabalstiem

Pabalstiem, kas paredzēti personām ar invaliditāti, var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- iesniedzot e-iesniegumu.

Lai noteiktu invaliditāti, ģimenes ārsts jums izrakstīs nosūtījumu uz VDEĀVK. Parasti invaliditātes novērtējums tiek veikts, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem, bet pieteikties ekspertīzes veikšanai iespējams, sazinoties ar VDEĀVK reģionālo nodaļu.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Invaliditātes grupa ir invaliditātes smaguma pakāpe. Personām no 18 gadu vecuma atkarībā no fizisko vai garīgo spēju ierobežojuma pakāpes nosaka invaliditātes: I grupu — ļoti smaga invaliditāte; II grupu — smaga invaliditāte; III grupu — mēreni izteikta invaliditāte. Personai līdz 18 gadu vecumam invaliditāti nosaka bez iedalījuma grupās.

Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, ko izraisījusi slimība, trauma vai iedzimts defekts un kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbības, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa bērna invalīda kopšanas pabalsta piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)
- [Veidlapa bērna invalīda kopšanas pabalsta piešķiršanai, ja kāds no vecākiem strādājis/strādā ES/EZZ](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)
- [Veidlapa pabalsta piešķiršanai personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)
- [Veidlapa pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)
- [Veidlapa valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām invaliditātes gadījumā. Šis nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

Latvijas tiesību akti, kas regulē pabalstu personām ar invaliditāti:

- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)
- [Invaliditātes likums](#)

Ministru kabineta noteikumi: par [bērna invalīda kopšanas pabalstu](#), pabalstu [invalīdam, kuram nepieciešama kopšana](#), par [pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai](#), [par pabalstu par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti un par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu](#).

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/Vsaa_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
Ventpils iela 53, Rīga, LV-1002
Tālrunis: +371 67614885, fakss: +371 67602982
e-pasts pasts@vdeavk.gov.lv
E-pasts konsultācijām: konsultacijas@vdeavk.gov.lv
[Reģionālās nodaļas](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Kaitējuma atlīdzība par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pabalstiem un atlīdzībām, kas tiek piešķirti Latvijā saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību (Kaitējuma atlīdzība sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību):

- slimības pabalstu;
- atlīdzību par darbspēju zaudējumu;
- apdrošināšanas atlīdzību par apgādnieka zaudējumu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību;
- atlīdzību par ārstēšanās, tehnisko palīglīdzekļu iegādes un ceļa izdevumiem.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Latvijā ir vairāki pabalsti, uz kuriem varat pretendēt saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām.

Ja esat īslaicīgi zaudējis darba spējas nelaimes gadījumā darbā vai arodslimības dēļ, jums ir tiesības pieprasīt slimības pabalstu.

Smaga un ilgstoša darba spēju zaudējuma gadījumā, jums tiks piešķirta atlīdzība par darba spēju zaudējumu. Arodslimības gadījumā atlīdzību saņem persona, kas bijusi sociāli apdrošināta vismaz trīs gadus.

Ja apdrošināta persona mirst nelaimes gadījumā darbā vai arodslimības dēļ, tās ģimenes locekļiem ir tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību par apgādnieka zaudējumu un apbedīšanas pabalstu.

Tāpat saistībā ar arodslimību vai nelaimes gadījumu darbā sociāli apdrošinātai personai ir tiesības saņemt atlīdzību par ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumiem sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Ja saslimstat ar arodslimību, slimības pabalstu saņemsiet no pirmās saslimšanas dienas, savukārt saistībā ar nelaimes gadījumu darbā pabalsts tiks piešķirts no 11. dienas pēc traumas.

Atlīdzību par darba spēju zaudējumu var pieprasīt, ja zaudējat vismaz 25 % no jūsu darba spējām. Darba spēju zaudējuma apjomu nosaka Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija.

Ja apdrošināta persona mirst darba negadījumā vai arodslimības dēļ, atlīdzību par apgādnieka zaudējumu ir tiesības pieprasīt tās darba nespējīgiem ģimenes locekļiem, kuri bijuši mirušā apgādībā:

- bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem;
- pilngadīgiem bērniem, kam noteikta invaliditāte līdz 18 gadu vecumam;
- brāļiem, māsām, mazbērniem, kas jaunāki par 18 gadiem un kam nav darbaspējīgu vecāku;
- pilngadīgiem brāļiem, māsām, mazbērniem, kam noteikta invaliditāte līdz 18 gadu vecumam un nav darbaspējīgu vecāku;
- laulātajam un vecākiem, ja tie vēl nesaņem vecuma pensiju;
- personām, kuras audzina mirušā bērnu līdz astoņu gadu vecumam (laulātajam, vienam no vecākiem neatkarīgi no vecuma, vienam no pilngadīgajiem brāļiem/māsām).

Tiesības pieprasīt apgādnieka zaudējuma pensiju pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas ir personām, kas iegūst izglītību klātienē un nav vecākas par 24 gadiem.

Ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumi, kuri tiek kompensēti saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību:

- ārstēšanās un medikamentu iegāde;
- medicīniskā un sociālā rehabilitācija;
- tehniskie palīglīdzekļi un protezēšana;
- ceļa izdevumi, apmeklējot ārstniecības iestādi;
- pavadzoņa izmaksas;
- profesionālā rehabilitācija un pārkvalifikācija.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Slimības pabalsts

Slimības pabalsts tiek piešķirts 80 % apmērā no jūsu algas, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu aprēķina par 12 mēnešu periodu, kas beidzas divus mēnešus (pašnodarbinātajai personai — trīs mēnešus) pirms mēneša, kad arodslimība tika konstatēta.

Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu

Atlīdzību izmaksā ik mēnesi. Atlīdzība tiks aprēķināta atkarībā no jums noteiktā darbaspēju zaudējuma apjoma procentos (sākot no 25 % un vairāk) un jūsu vidējās iemaksu algas.

Darbaspēju zaudējums	Atlīdzība — vidējās iemaksu algas daļa
100 %	80 %
90–99 %	75 %
80–89 %	70 %
70–79 %	65 %

60–69 %	60 %
50–59 %	55 %
40–49 %	50 %
30–39 %	45 %
25–29 %	35 %

Atlīdzību var tikt saņemta vienlaikus ar izdienas vai vecuma pensiju, ja pensijas apmērs ir mazāks nekā piešķirtā atlīdzība. Šajā gadījumā tiks izmaksāta pensija un starpība starp atlīdzību un pensiju.

Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu

Atlīdzību izmaksā ik mēnesi. Atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmērs atkarīgs no apgādājamo skaita un vidējās iemaksu algas:

Apgādājamie	Atlīdzība — vidējās iemaksu algas daļa
viens bērns	līdz 25 % bārenim līdz 40 %
divi bērni	līdz 35 % bārenim līdz 50 %
trīs bērni	līdz 45 % bārenim līdz 60 %
četri un vairāk bērni	līdz 55 % bārenim līdz 70 %
laulātais, vecāki u.c.	līdz 25 %

Atlīdzība par ārstēšanās izdevumiem

Ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumu kompensācija par katru gadījumu nedrīkst pārsniegt 2725 EUR.

Pieteikšanās pabalstam un atlīdzībām

Slimības pabalstam, atlīdzībai par darbaspēju zaudējumu un atlīdzībai par ārstēšanās izdevumiem var pieteikties: aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē (vai iesniedzot aizpildītu veidlapu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai).

Tāpat jāiesniedz akts par darbā notikušo nelaimes gadījumu vai atzinums par arodslimību.

Lai saņemtu slimības pabalstu, e-veselības sistēmā tiek elektroniski izsniegtas darbnespējas lapas. Ja piesakāties pabalstam, neizmantojot e-pakalpojumu, jums jāzina savas darbnespējas lapas numurs un izdošanas datums. To varat atrast portālā E-veselība vai pajautāt savam ārstam.

Atlīdzībai par apgādnieka zaudējumu jāiesniedz ārstniecības iestādes izziņa par nāves cēloņa saistību ar darba negadījumu vai arodslimību; laulības vai dzimšanas apliecība vai tiesas spriedumu par apgādības faktu; mācību iestādes izziņu par bērnu, kas sasniedzis 18 gadu vecumu.

Atlīdzībai par ārstēšanos un rehabilitāciju jāiesniedz dokumenti, kas apliecina izdevumu nepieciešamību un apmēru (izraksts no medicīniskās kartes, čeki, kvītis).

Lai turpinātu saņemt atlīdzību par darba spēju zaudējumu, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī, katru gadu no 1. oktobra līdz 15. decembrim VSAA pa pastu vai klātienē jāiesniedz pieprasījums par atlīdzības izmaksas turpināšanu, kuram jāpievieno notariāls apliecinājums par to, ka saņēmējs ir dzīvs.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Darbnespējas lapu elektroniski izsniedz ārstniecības iestādes ārsts vai ārsta palīgs pēc personas apskates un izmeklēšanas, pieņemto lēmumu pamatojot medicīniskajā dokumentācijā.

Apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vidējo iemaksu algu atlīdzībai par darbspēju zaudējumu un atlīdzībai par apgādnieka zaudējumu aprēķina par 36 secīgiem mēnešiem piecu gadu periodā pirms riska iestāšanās.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus — bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstus, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Apgādnieks ir persona, kurai ir pienākums rūpēties par apgādājamo: savu laulāto, bērniem, mazbērniem, vecākiem vai vecvecākiem.

Apgādājamais ir darba nespējīga persona, kuru pilnīgi vai daļēji uztur apgādnieks.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa slimības pabalsta piešķiršanai/pārrēķināšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.
- [Veidlapa apdrošināšanas atlīdzības \(darbspēju zaudējuma/apgādnieka zaudējuma\) piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai e-iesniegumu.
- [Veidlapa kaitējuma atlīdzības \(darbspēju zaudējuma/apgādnieka zaudējuma\) piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu).
- [Veidlapa ārstēšanās un rehabilitācijas izdevumu kompensācijai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu, ja netiek iesniegti čeki).

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām saistība ar negadījumu darbā vai arodslimību – tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) — informācija par sociālās apdrošināšanas periodiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī, kā arī pensijām un pabalstiem, kurus varat turpināt saņemt, pārceļoties uz citu valsti.

Latvijas tiesību akti, kas regulē pabalstu un atlīdzību saņemšanu:

- [Likums par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām](#)
- Ministru kabineta noteikumi: [darbnespējas lapu izsniegšanas kārtība](#), par [iemaksu algu aprēķināšanu un slimības pabalsta](#) piešķiršanu, par [obligātās sociālās apdrošināšanās pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām](#) aprēķināšanu.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
Ventpils iela 53, Rīga, LV-1002
Tālrunis: +371 67614885, fakss: +371 67602982
e-pasts pasts@vdeavk.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vdeavk.gov.lv
[Reģionālās nodaļas](#)

Valsts darba inspekcija
Krišjāņa Valdemāra 38k-1, Rīga, LV-1010
Konsultatīvie tālruņi: +371 67186522, +371 67186523, fakss: +371 67021718
e-pasts: vdi@vdi.gov.lv
twitter.com/darbainspekcija; twitter.com/darbaizsardziba
[Reģionālās nodaļas](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Vecums un apgādība

vecuma pensija

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par vecuma pensiju Latvijā.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pensiju?

2023. gadā jums ir tiesības uz vecuma pensiju, ja esat sasniedzis 64 gadu un sešu mēnešu vecumu un jūsu sociālās apdrošināšanas stāžs (darba periods) nav mazāks par 15 gadiem. Sievietēm un vīriešiem pensionēšanās vecums ir vienāds.

Divus gadus pirms noteiktā pensionēšanās vecuma pensiju var pieprasīt persona, kuras apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem (priekšlaicīgas pensionēšanās iespēja).

Piecus gadus pirms noteiktā pensionēšanās vecuma pensiju var pieprasīt:

- persona, kuras apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem un kura laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, vismaz astoņus gadus audzinājusi piecus vai vairāk bērnus vai bērnu ar invaliditāti;
- politiski represētās personas ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku par 30 gadiem;
- Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki ar apdrošināšanas stāžu ne mazāku par 15 gadiem.

Tāpat priekšlaicīgi vecuma pensiju var pieprasīt sievietes ar invaliditāti uz mūžu, lilipti, punduri, neredzīgie un personas, kuras strādājušas smagos un kaitīgos darba apstākļos.

Gados veciem cilvēkiem nav īpašas sociālā atbalsta sistēmas. Taču tiem, kam ir ļoti zemi ienākumi un kam nav tiesību uz vecuma pensiju, bet kas vismaz piecus gadus ir dzīvojuši Latvijā, no kuriem pēdējos 12 mēnešus — nepārtraukti, var saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Vecuma pensija Latvijā tiek piešķirta personām, kas sasniegušas noteikto pensionēšanās vecumu un uzkrājušas nepieciešamo sociālās apdrošināšanas iemaksu periodu. 2023. gadā pensionēšanās vecums sievietēm un vīriešiem ir 64 gadi un seši mēneši, un periods, par kuru jābūt veiktām sociālās apdrošināšanas iemaksām, ir vismaz 15 gadi.

Pensionēšanās vecums pakāpeniski pieaug par trim mēnešiem ik gadu — līdz 2025. gada 1. janvāri tas būs 65 gadi. Apdrošināšanas stāžs vecuma pensijas piešķiršanai, sākot no 2025. gada 1. janvāra, būs 20 gadi.

Latvijā darbojas trīs līmeņu pensiju sistēma:

- Pirmo līmeni veido obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, un tajā piedalās visi iemaksu veicēji.
- Otrajā līmenī daļa no obligātajām sociālās apdrošināšanas iemaksām ar līdzekļu pārvaldītāja (bankas) starpniecību tiek ieguldīta finanšu tirgū. Šādi gūtā peļņa palielina uzkrātās pensijas vērtību. Otrais pensiju līmenis ir obligāts visiem sociālo apdrošināšanas iemaksu veicējiem, kas dzimuši pēc 1971. gada 1. jūlija. Brīvprātīgi otrajam pensiju līmenim var pievienoties personas, kas dzimušas no 1951. gada 2. jūlija līdz 1971. gada 1. jūlijam.
- Trešo līmeni veido brīvprātīgās iemaksas, kuras veic darba devējs vai nodarbinātais privātā pensiju fondā un kas tālāk tiek ieguldītas finanšu tirgū. Šo pensiju iemaksu veicējs var saņemt no 55 gadu vecuma — pirms likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas.

Vecuma pensiju varat turpināt saņemt arī tad, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Vecuma pensijas apmērs

Pensijas apmērs atkarīgs no personas sociālās apdrošināšanas iemaksu perioda, no veikto sociālās apdrošināšanas iemaksu apmēra un personas vecuma. Pensijas minimālais apmērs tiek aprēķināts, ņemot vērā katru apdrošināšanas perioda gadu, minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzei (2022. gadā — 136 EUR) piemērojot koeficientu 1,1 un (2023. gadā — 136 EUR) un palielinot šo summu par 2 % no minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzes apmēra par katru nākamo gadu, kas pārsniedz minimālo nepieciešamo apdrošināšanas stāžu vecuma pensijas piešķiršanai (15 gadus). Vecuma pensiju izmaksā ik mēnesi. No vecuma pensijas ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Ja esat strādājis citā ES dalībvalstī, šis apdrošināšanas periods var tikt ņemts vērā, nosakot tiesības uz vecuma pensiju Latvijā.

Pieteikšanās vecuma pensijai

Vecuma pensijai var pieteikties, aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē (vai nosūtot uz VSAA aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu vai iesniedzot e-iesniegumu).

Ja esat strādājis līdz 1995. gada 31. decembrim, papildus jāiesniedz darba stāžu apliecinājošie dokumenti.

Lai turpinātu saņemt vecuma pensiju, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī, katru gadu no 1. oktobra līdz 15. decembrim VSAA pa pastu vai klātienē jāiesniedz pieprasījums par pensijas izmaksas turpināšanu, kuram jāpievieno notariāls apliecinājums par to, ka saņēmejs ir dzīvs.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālajām apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus – bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa vecuma pensijas piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu;
- [Veidlapa vecuma pensijas pārrēķinam](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām uz vecuma pensiju, tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) — informācija par sociālās apdrošināšanas periodiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī, kā arī pensijām un pabalstiem, kurus varat turpināt saņemt, pārceļoties uz citu valsti.
- [Mana pensija](#): interneta vietne par pensiju līmeņiem (shēmām) Latvijā.

Latvijas tiesību akti, kas regulē vecuma pensijas:

- [Likums par valsts pensijām](#)

- Ministru kabineta noteikumi: par [apdrošināšanas periodiem](#), par [vecuma pensijas aprēķināšanu](#) un izmaksas laiku, par [Eiropas Savienības pensiju shēmu](#), par [valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta](#) apmēru, par [vecuma pensijas izmaksu](#), ja pārceļaties uz dzīvi ārzemēs.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Pensionēšanās ārzemēs: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Apgādnieka zaudējuma pensija

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par apgādnieka zaudējuma pensiju Latvijā.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pensiju?

Ja jums ir miris kāds no vecākiem vai tuvinieks, kura apgādībā esat bijis, varat pieprasīt apgādnieka zaudējuma pensiju. Pensija tiek piešķirta darbnespējīgiem mirušā ģimenes locekļiem — bērniem, kā arī māsām, brāļiem vai mazbērniem, kuriem nav darbspējīgu vecāku.

Bērniem ir tiesības saņemt apgādnieka zaudējuma pensiju neatkarīgi no tā, vai tie bijuši mirušā apgādībā.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Apgādnieka zaudējuma pensiju ir tiesības pieprasīt darba nespējīgiem mirušā ģimenes locekļiem:

- bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem;
- pilngadīgiem bērniem, kam noteikta invaliditāte līdz 18 gadu vecumam;
- brāļiem, māsām, mazbērniem, kas jaunāki par 18 gadiem un kam nav darbspējīgu vecāku;
- pilngadīgiem brāļiem, māsām, mazbērniem, kam noteikta invaliditāte līdz 18 gadu vecumam un nav darbspējīgu vecāku.

Tiesības saņemt apgādnieka zaudējuma pensiju pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas ir personām, kas iegūst izglītību klātienē un nav vecākas par 24 gadiem.

Ja apgādnieks nav sociāli apdrošināta persona, bērnam ir tiesības saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Apgādnieka zaudējuma pensijas apmērs

Apgādnieka zaudējuma pensiju aprēķina no mirušā iespējamās vecuma pensijas šādā apmērā:

Apgādājāmie	Daļa no apgādnieka iespējamās vecuma pensijas
Viens bērns	50 %
Divi bērni	75 %
Trīs un vairāk bērni	90 %

Apgādnieka zaudējuma pensiju izmaksā ik mēnesi.

Ja mirušais apgādnieks nav bijis sociāli apdrošināts, tā bērniem piešķir valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu: 136 EUR mēnesī bērniem līdz septiņu gadu vecumam un 163 EUR visos pārējos gadījumos.

Ja bērni pēc apgādnieka nāves dzīvo dažādās ģimenēs, katrs saņem pensijas daļu.

Bāreņiem šo apmēru aprēķina katram vecākam atsevišķi, un tas nedrīkst būt mazāks par iepriekš minētajām summām. No apgādnieka zaudējuma pensijas ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Pieteikšanās pensijai

Apgādnieka zaudējuma pensijai var pieteikties, aizpildot pieteikuma anketu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē (vai nosūtot uz VSAA aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu vai iesniedzot e-iesniegumu).

Līdz ar pieteikuma veidlapu jāiesniedz: apgādnieka miršanas apliecība, dokumenti par mirušā apdrošināšanas stāžu līdz 1995. gada 31. decembrim, laulības vai dzimšanas apliecība vai tiesas spriedumu par apgādības faktu; mācību iestādes izziņu par bērnu, kas sasniedzis 18 gadu vecumu vai ir pilna laika students vecumā no 18 līdz 24 gadiem.

Lai turpinātu saņemt apgādnieka zaudējuma pensiju, ja pārceļaties uz dzīvi ārvalstī, katru gadu no 1. oktobra līdz 15. decembrim VSAA pa pastu vai klātienē jāiesniedz pieprasījums par pensijas izmaksas turpināšanu, kuram jāpievieno notariāls apliecinājums par to, ka saņēmējs ir dzīvs.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus — bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Apgādnieks ir persona, kurai ir pienākums rūpēties par apgādājamo: savu laulāto, bērniem, mazbērniem, vecākiem vai vecvecākiem.

Apgādājamais ir darba nespējīga persona, kuru pilnīgi vai daļēji uztur apgādnieks.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa apgādnieka zaudējuma pensijas piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa e-pastu (ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.
- [Veidlapa apgādnieka zaudējuma pensijas daļas izdalīšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa e-pastu (ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.

- [Veidlapa apgādnieka zaudējuma pensijas pārrēķināšanai](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa e-pastu (ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.
- [Veidlapa valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršanai](#), ja apgādnieks nav bijis sociāli apdrošināts, iesniegšanai klātienē VSAA, nosūtīšanai pa pastu, e-pastu (ar e-parakstu) vai iesniegšanai ar e-iesniegumu.

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām apgādnieka zaudējuma gadījumā — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) —informācija par sociālās apdrošināšanas periodiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī, kā arī pensijām un pabalstiem, kurus varat turpināt saņemt, pārceļoties uz citu valsti.

Latvijas tiesību akti, kas regulē apgādnieka zaudējuma pensijas piešķiršanu:

- [Likums Par valsts pensijām](#)
- Ministru kabineta noteikumi: [par apdrošināšanas periodiem](#), par valsts [sociālā nodrošinājuma pabalsta](#) apmēru, par [apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru](#), par [apgādnieka zaudējuma pensijas apmēra pārskatīšanu](#), ja pārceļaties uz dzīvi ārzemēs.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr. +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Apbedīšanas pabalsti

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pabalstiem, kurus iespējams saņemt ģimenes locekļa nāves gadījumā apbedīšanas pabalsti:

- apbedīšanas pabalsts;
- pabalsts mirušā laulātajam.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Ģimenes locekļa nāves gadījumā jūs varat pieprasīt apbedīšanas pabalstu vai pabalstu mirušā laulātajam.

Apbedīšanas pabalsts tiek piešķirts sociāli apdrošinātai personai, ja mirušais bijis tās apgādībā. Tāpat pabalsts tiek piešķirts ģimenes locekļiem vai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu, ja mirušais bijis sociāli apdrošināta persona, vecuma pensijas, atlīdzības par darbspēju zaudējumu, bezdarbnieka pabalsta vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējs.

Apbedīšanas pabalsts ir vienreizējs pabalsts.

Ja jūs un jūsu laulātais esat pensionāri, jums ir tiesības saņemt pabalstu laulātā nāves gadījumā.

Pabalstu mirušā laulātajam izmaksā 12 mēnešus.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Apbedīšanas pabalstu piešķir:

- sociāli apdrošinātai personai, ja mirušais ir bijis tās apgādībā (bērns vai cita darbspējīga persona);
- ģimenes loceklim vai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu, ja mirušais bijis bezdarbnieka pabalsta, vecuma pensijas, atlīdzības par darbspēju zaudējumu, atlīdzības par apgādnieka zaudējumu vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējs;
- sociāli apdrošinātas personas ģimenes loceklim, vai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu.

Apbedīšanas pabalstu izmaksā arī tad, ja sociāli apdrošināta persona vai tās ģimenes loceklis miris mēneša laikā pēc sociālo apdrošināšanas iemaksu perioda beigām.

Pabalstu mirušā laulātajam piešķir, ja nāves dienā gan laulātais, gan mirušais bijuši vecuma, invaliditātes, izdienas vai valsts apeciālās pensijas saņēmēji.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Pabalstu apmērs

Apbedīšanas pabalstus, kā arī pabalstu mirušā laulātajam, kas saistīti ar to pašu faktu, izmaksā vienu reizi.

Apbedīšanas pabalsta apmērs:

- apdrošinātās personas nāves gadījumā — mirušā divkāršas vidējās iemaksu algas apmērā;
- pensionāra vai atlīdzības par darbspēju zaudējumu saņēmēja nāves gadījumā — divu pensiju un piemaksas (ja tāda ir) vai atlīdzību apmērā;
- apgādībā bijušā ģimenes locekļa vai bezdarbnieka nāves gadījumā — trīskāršā valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā (327 EUR);

- valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja nāves gadījumā — valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divkārtšā apmērā (218 EUR).

Ja apdrošinātā persona bija arī pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējs, izmaksā vienu, apmēra ziņā lielāko pabalstu.

Pabalstu mirušā laulātajam izmaksā 50 % apmērā no mirušā pensijas un piemaksas (ja tāda ir).

Pieteikšanās pabalstiem

Pabalstiem apbedīšanai var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma anketu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) filiālē klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- e-iesniegums.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Apgādnieks ir persona, kurai ir pienākums rūpēties par apgādājamo: savu laulāto, bērniem, mazbērniem, vecākiem vai vecvecākiem.

Apgādājamais ir darba nespējīga persona, kuru pilnīgi vai daļēji uztur apgādnieks.

Apdrošināšanas iemaksu alga ir ienākumi, no kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus – bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa apbedīšanas pabalsta piešķiršanai/pārrēķinam](#) iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.
- [Veidlapa vienreizējā pabalsta laulātajam](#) piešķiršanai iesniegšanai klātienē VSAA, pa pastu, e-pastu (parakstītu ar e-parakstu) vai ar e-iesniegumu.

Zini savas tiesības

Zemāk publicētās informācija par jūsu tiesībām uz pabalstiem apbedīšanai — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) — informācija par sociālās apdrošināšanas periodiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī, kā arī pensijām un pabalstiem, kurus varat turpināt saņemt, pārceļoties uz citu valsti.

Latvijas tiesību akti, kas regulē apbedīšanas pabalstu piešķiršanu:

- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)
- [Likums Par valsts pensijām](#)
- [Likums Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām](#)
- [Par slimības un maternitātes apdrošināšanu](#)
- [Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam](#)

- Ministru kabineta noteikumi: par [obligāto sociālo apdrošināšanu](#) pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu un apbedīšanas pabalsta apmēru.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Apbedīšanas pabalsti: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Sociālā palīdzība

Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par personu grupām, kas var pretendēt uz ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojumiem Latvijā.

Kādā gadījumā varu pieprasīt sociālo aprūpi?

Ja jums vai jūsu tuviniekiem ir fiziskas grūtības sevi aprūpēt paša spēkiem, varat pieprasīt sociālās aprūpes pakalpojumus. Sociālo aprūpi pieprasa tās pašvaldības sociālajā dienestā, kuras teritorijā reģistrēta personas dzīvesvieta.

Sociālās aprūpes pakalpojumi nodrošina pamatvajadzību apmierināšanu personām, kas vecuma dēļ, fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ nespēj sevi aprūpēt.

Atkarībā no traucējumu tipa un smaguma pakāpes vai personas vecuma sociālā aprūpe tiek nodrošināta mājās, dienas sociālās aprūpes centrā vai ilgstošās sociālās aprūpes iestādē (bērnu namā, pansionātā u.tml.).

No valsts budžeta vai pašvaldības budžeta finansēti sociālās aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti Latvijā pastāvīgi dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem, nepilsoņiem, valstspiederīgajiem no trešajām valstīm, kuriem piešķirta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, ES dalībvalstu pilsoņiem, Eiropas Ekonomikas zonas, Apvienotās Karalistes un Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri ir ieguvuši pastāvīgas uzturēšanās tiesības, un to ģimenes locekļiem atbilstoši attiecīgo personu aprūpes nepieciešamības novērtējumam.

Citām personām, kurām ir tiesības ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, sociālā aprūpe jāpieprasa attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam, un tām pašām jāsedz pakalpojumu izmaksas.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Par sociālās aprūpes pakalpojumu piešķiršanu lemj pašvaldības Sociālais dienests, izvērtējot personas funkcionālo traucējumu līmeni, resursus un noteikto aprūpes līmeni.

Pašvaldība nodrošina, un daļēji vai pilnībā sedz maksu par sociālo aprūpi šādām personām:

- aprūpi dzīvesvietā vai iestādē pensijas vecuma personām;
- aprūpi dzīvesvietā vai iestādē personām ar invaliditāti, ja tās noteikšanas pamats nav garīga rakstura traucējumi;
- aprūpi dzīvesvietā bērniem un pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem;
- aprūpi iestādē bāreņiem un bez vecāku apgādības palikušiem bērniem vecumā no 2 līdz 18 gadiem.

No valsts budžeta pilnībā vai daļēji finansē sociālo aprūpi institūcijā šādām personām:

- bērniem un pieaugušajiem ar smagiem garīga rakstura traucējumiem;
- bāreņiem un bez vecāku apgādības palikušiem bērniem vecumā no dzimšanas līdz diviem gadiem;
- bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem vecumā no dzimšanas līdz četriem gadiem;
- pilngadīgām neredzīgām personām.

Sociālās aprūpes pakalpojumi jānodrošina personas dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai (dienas aprūpes centrā). Ja pakalpojumu apjoms dzīvesvietā nav pietiekams, sociālā aprūpe tiek nodrošināta iestādē.

Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem aprūpe jānodrošina ģimeniskā vidē — audžuģimenē vai pie aizbildņa. Ja tas nav iespējams, bērns tiek ievietots ilgstošās sociālās aprūpes iestādē (valsts sociālās aprūpes centrā, pašvaldības bērnu namā).

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Sociālās aprūpes pakalpojumi tiek sniegti vairākos veidos:

- mājās: sociālais aprūpētājs vai ģimenes aprūpētājs apkopj personu un sniedz palīdzību ikdienas darbu veikšanā un piegādā pārtiku vai maltītes. Ja aprūpi sniedz ģimenes locekļi, pašvaldība nodrošina tiem konsultācijas un apmācības, un, ja nepieciešams, arī materiālo palīdzību.
- dienas aprūpes centrā: sociālie darbinieki un speciālisti sniedz sociālo aprūpi bērniem, pieaugušām personām ar garīga rakstura traucējumiem vai invaliditāti, pensijas vecuma personām, personām, kas atveseļojas no ilgstošas vai smagas slimības. Stundu skaitu, ko katrs saņēmējs var pavadīt dienas centrā, nosaka pašvaldība, un tas tiek finansēts no pašvaldības budžeta.
- ilgstošas sociālās aprūpes iestādē: sociālās aprūpes speciālisti un medicīnas darbinieki nodrošina mājokli un pilnu aprūpi pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem vai invaliditāti, neredzīgajiem, bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem.

Sociālās aprūpes pakalpojumiem var pieteikties pašvaldības Sociālajā dienestā, iesniedzot nepieciešamos dokumentus:

- personas iesniegumu brīvā formā;
- iztikas līdzekļu deklarāciju, ja pieprasītais sociālās aprūpes pakalpojums tiek pilnībā vai daļēji finansēts no pašvaldības budžeta;
- ģimenes ārsta izziņu, kurā norādīta personas funkcionālo traucējumu smaguma pakāpe un medicīnisko kontraindikāciju neesamība, ja persona vēlas saņemt aprūpi mājās, dienas aprūpes centrā vai ilgstošas sociālās aprūpes iestādē;
- psihiatra atzinumu par speciālo kontraindikāciju neesamību un piemērotāko sociālā pakalpojuma veidu, ja pakalpojumu vēlas saņemt persona ar garīga rakstura traucējumiem;
- invaliditāti apliecinājoša dokumenta kopiju, ja pakalpojuma pieprasītājs ir persona ar invaliditāti.

Terminu skaidrojums

Sociālās aprūpes pakalpojums ir pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir grūtības aprūpēt sevi vecuma, slimības vai invaliditātes dēļ, un ietver pakalpojumus personas dzīvesvietā un ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs.

Dienas aprūpes centrs ir iestāde, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas personām ar garīga rakstura traucējumiem, invalīdiem, bērniem no trūcīgām ģimenēm un ģimenēm, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, kā arī pensijas vecuma personām.

Ilgstošas sociālās aprūpes iestāde ir sociālā institūcija, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju.

Funkcionālais traucējums ir slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā.

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām uz ilgstošu sociālo aprūpi — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli:

Latvijas tiesību akti, kas regulē sociālās palīdzības saņemšanu:

- [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums](#)

- Ministru kabineta noteikumi: [sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtība](#)

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Eiropas sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

[Latvijas Pašvaldību kontakti](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Garantētie minimālie ienākumi

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pabalstu garantētā minimālo ienākumu līmeņa nodrošināšanai.

Nepastāv īpaša sociālā atbalsta sistēma invalīdiem vai gados veciem cilvēkiem. Tomēr, ievērojot noteiktus nosacījumus, personas, kurām nav tiesību saņemt vecuma pensiju, var saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (sīkāku informāciju skat. nodaļās par vecuma pensiju un invaliditāti).

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Jūs varat pieprasīt sociālo palīdzību (GMI pabalsts), ja esat:

- Latvijas pilsonis vai nepilsonis;
- ārzemnieks ar pastāvīgo uzturēšanās atļauju vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusu;
- ES dalībvalstu pilsonis vai EEZ vai Šveices pilsonis un:
 - ieguvis pastāvīgās uzturēšanās tiesības;
 - ieguvis tiesības uzturēties Latvijā un esiet uzturējies Latvijā vismaz trīs mēnešus;
 - esiet uzturējies Latvijā vismaz sešus mēnešus darba nolūkos un ir pierādījums, ka turpiniet meklēt darbu, ko apliecina reģistrēšanās Nodarbinātības valsts aģentūrā.
- ģimenes loceklis iepriekš minētajām personām;
- bēglis vai persona, kurai ir piešķirts alternatīvs statuss (alternatīvā aizsardzība), kā arī tās ģimenes loceklis, kas uzturas Latvijas Republikā.

Tiesības uz pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai ir personai vai ģimenei, kurai piešķirts trūcīgā statuss. Šo trūcīgā statusu iegūsi, ja uzkrātie ienākumi mājāsaimniecībā nepārsniedz 272 EUR.

Pašvaldības pienākums ir sniegt materiālu atbalstu trūcīgām ģimenēm (personām), maznodrošinātām ģimenēm un krīzes situācijā nonākušām personām vai ģimenēm, lai apmierinātu to pamatvajadzības (ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligātā izglītība).

Kādi ir noteikumi un prasības?

Ģimene vai persona ir atzīstama par trūcīgu, ja:

- ienākumu robežvērtība ir 272 EUR pirmajai vai vienīgajai personai māsaimniecībā un 190 EUR pārējām personām māsaimniecībā;
- tai nepieder īpašums, izņemot vienīgo dzīvesvietu, mājas iekārtu, sadzīves priekšmetus, vienu automobili u.tml.;
- persona nesāņem ilgstošus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus vai neatrodas ieslodzījumā;
- tā nav noslēgusi uztura līgumu;
- tā ir reģistrējusies Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieks, ja attiecināms.

Trūcīgās ģimenes vai personas statusu piešķir pašvaldības sociālais dienests. Par trūcīgu atzītai ģimenei vai personai ir tiesības pretendēt uz pabalstu garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmeņa nodrošināšanai.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Pabalsts garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai

Pabalsta apmēru garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmeņa nodrošināšanai aprēķina kā starpību starp Ministru kabineta noteikto GMI līmeni katram māsaimniecības loceklim un trūcīgās ģimenes vai personas kopējiem ienākumiem mēnesī.

Ministru kabineta noteiktais GMI līmenis ir 109 EUR vienai personai vai 1. personai māsaimniecībā un 76 EUR 2. un katrai nākamajai personai māsaimniecībā.

Pieteikšanās pabalstiem

Lai saņemtu pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, personai jāvēršas savas dzīvesvietas pašvaldības sociālajā dienestā, iesniedzot iesniegumu un aizpildot iztikas līdzekļu deklarāciju, izmantojot valsts un pašvaldības informācijas sistēmās pieejamos datus. Pabalstu piešķir uz laiku no trim līdz sešiem mēnešiem.

Pašvaldības sociālā darba speciālists novērtē ģimenes vai personas sociālās situācijas izmaiņas periodā, kurā piešķirts trūcīgā statuss, un pieņem lēmumu par turpmākajiem pasākumiem.

Terminu skaidrojums

Krīzes situācija ir situācija, kurā ģimene (persona) katastrofas vai citu tādu apstākļu dēļ, kuri nav atkarīgi no ģimenes (personas) gribas, pati nevar nodrošināt savas pamata vajadzības un tai ir nepieciešama psiholoģiska vai materiāla palīdzība.

Veidlapas aizpildīšanai

- [Iztikas līdzekļu deklarācija](#) pašvaldības sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanai personas pamata vajadzību nodrošināšanai un atbilstības trūcīgas ģimenes (personas) statusam noteikšanai iesniegšanai dzīvesvietas pašvaldības sociālajā dienestā.

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām uz garantētā minimālo ienākumu līmeņa nodrošinājuma pabalstu — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

Latvijas tiesību akti, kas regulē minimālā nodrošinājuma pabalstu saņemšanu:

- [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums](#)
- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [ES sociālā nodrošinājuma koordinācija](#)

Ar ko man sazināties?

[Latvijas Pašvaldību kontakti](#)

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011

Tālr. +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)

e-pasts: vsaa@vsaa.gov.lv

e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv

twitter.com/VSAA_LV

[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331

Tālr.: +371 80205100

e-pasts: lm@lm.gov.lv

twitter.com/Lab_min

Bezdarbs

Bezdarbnieka pabalsts

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par bezdarbnieka pabalstu Latvijā, sociālās apdrošināšanas iemaksām, kā arī pabalsta apmēra aprēķinu un izmaksas periodu.

Kādā gadījumā varu pieprasīt pabalstu?

Ja esat zaudējis darbu, jums ir tiesības pieprasīt bezdarbnieka pabalstu. Pabalsts tiek piešķirts, ja esat nostrādājis vismaz gadu un par jums veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas vismaz 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu laikā.

Bezdarbnieka pabalstu varat arī pieprasīt, ja esat atguvis darba spējas pēc invaliditātes vai arī esat kopis bērnu invalīdu līdz 18 gadu vecumam. Šajos gadījumos pabalsts tiek piešķirts arī tad, ja sociālās apdrošināšanas iemaksas nav veiktas vai veiktas mazāk nekā 12 mēnešus.

Kādi ir noteikumi un prasības?

Bezdarbnieka pabalstu varat saņemt, ja jums ir piešķirts bezdarbnieka statuss Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA), kā arī esat bijis sociāli apdrošināts ne mazāk par gadu un par jums veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas vismaz 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu laikā.

Ja esat atguvis darba spējas pēc invaliditātes, lai saņemtu bezdarbnieka pabalstu, jums jāiegūst bezdarbnieka statuss mēneša laikā pēc darba spēju atgūšanas. Ja kopjat bērnu invalīdu, jums jāiegūst bezdarbnieka statuss mēneša laikā pēc tam, kad bērns sasniedz 18 gadu vecumu.

Ja darba attiecības beidzāt pēc paša vēlmes vai sakarā ar pārkāpumu, tad bezdarbnieka pabalstu piešķirs un izmaksās ne agrāk kā divus mēnešus pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas.

Bezdarbniekam ir jāsadarbojas ar Nodarbinātības valsts aģentūru un jāizpilda uzdevumi, kas uzskaitīti individuālajā plānā.

Kas man pienākas un kā to varu pieprasīt?

Bezdarbnieka pabalsta apmērs

Bezdarbnieka pabalsts tiek piešķirts uz astoņiem mēnešiem.

Pabalsta apjoms ir atkarīgs no jūsu apdrošināšanas (darba) stāža un darba algas, no kuras veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Vidējo iemaksu algu aprēķina no jūsu algas par 12 mēnešu periodu, kas beidzas divus mēnešus pirms bezdarbnieka pabalsta pieprasīšanas.

Darba stāžs gados (ieskaitot)	Pabalsts
no 1 līdz 9 gadiem	50 % no vidējās iemaksu algas
no 10 līdz 19 gadiem	55 % no vidējās iemaksu algas
no 20 līdz 29 gadiem	60 % no vidējās iemaksu algas
30 gadi un vairāk	65 % no vidējās iemaksu algas

Bezdarbnieka pabalsts tiek pakāpeniski samazināts ik pēc trim mēnešiem.

Periods	Izmaksas apmērs
Pirmie divi mēneši	100 % no piešķirtā pabalsta
Trešais un ceturtais mēnesis	75 % no piešķirtā pabalsta
Piektais un sestais mēnesis	50 % no piešķirtā pabalsta

Pēdējie divi mēneši

45% no piešķirtā pabalsta

Ja pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas esat kopis bērnu līdz pusotra gada vecumam, bijis invalīds, kas atguvis darbaspējas, vai kopis bērnu invalīdu līdz 18 gadu vecumam, jums piešķirtais pabalsts ir 60 % no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, kāds ir spēkā dienā, kad pieprasīts bezdarbnieka pabalsts, divkārtša apmēra. Pašlaik tie ir 218 EUR mēnesī par pirmajiem diviem mēnešiem (valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts 109 EUR x 2 x 60 % = 130,80 EUR) un nākamajos mēnešos saskaņā ar iepriekš minēto algoritmu summa sazinās.

Pieteikšanās pabalstam

Bezdarbnieka pabalstam var pieteikties:

- aizpildot pieteikuma veidlapu jebkurā filiālē Rīgā un citur klātienē;
- nosūtot aizpildītu veidlapu pa pastu VSAA;
- nosūtot aizpildītu un ar e-parakstu parakstītu veidlapu VSAA pa e-pastu;
- līdz ar bezdarbnieka statusa pieprasīšanu, aizpildot veidlapu jebkurā Nodarbinātības valsts aģentūras filiālē klātienē, ja nav nepieciešams iesniegt darba stāžu apliecinājošos dokumentus;
- e-iesniegums.

Ja esat strādājis līdz 1995. gada 31. decembrim, papildus VSAA jāiesniedz darba stāžu apliecinājošie dokumenti.

Portālā Latvija.lv ir pieejama informācija e-pakalpojumu veidā par jūsu sociālās apdrošināšanas iemaksām un jums piešķirto pabalstu, pensiju un atlīdzību apmēru, kurai varat piekļūt, ja lietojat internetbanku vai [e-parakstu](#).

Terminu skaidrojums

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus; bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Apdrošināšanas periods — darba stāžs un tam pielīdzinātie periodi līdz 1990. gada 31. decembrim, kā arī periodi no 1991. gada 1. janvāra, kuros par personu veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Tiesības uz bezdarbnieka statusu ir personai, kura nestrādā, meklē darbu, ir darbaspējīga, sasniegusi 15 gadu vecumu, nav sasniegusi pensijas vecumu vai nesaņem vecuma pensiju, neiegūst pamatizglītību vai vidējo izglītību klātienē, neveic komercdarbību, nav pilnā valsts aprūpē. Bezdarbnieka statuss dod tiesības piedalīties Nodarbinātības valsts aģentūras atbalsta pasākumos.

Veidlapas un e-pakalpojumi

- [Veidlapa bezdarbnieka pabalsta piešķiršanai](#) iesniegšanai klātienē NVA
- [Veidlapa bezdarbnieka pabalsta piešķiršanai/pārrēķināšanai](#) iesniegšanai VSAA klātienē, pa pastu vai pa e-pastu (parakstītu ar e-parakstu)

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām bezdarba gadījumā — tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

[Darbs citā Eiropas Savienības valstī](#): informācija par sociālās apdrošināšanas iemaksām un periodiem, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī.

Latvijas tiesību akti, kas regulē bezdarbnieka pabalsta saņemšanu:

- [Likums par apdrošināšanu bezdarba gadījumam](#)

- [Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums](#)
- [Likums par valsts sociālo apdrošināšanu](#)
- Ministru kabineta noteikumi par [iemaksu algu aprēķināšanu un bezdarbnieka pabalsta piešķiršanu](#).

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Bezdarbs un sociālais nodrošinājums: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Nodarbinātības valsts aģentūra
Pārvalde: K. Valdemāra ielā 38 k-1, Rīgā, LV - 1010
Tālr.: +371 80200206
e-pasts: pasts@nva.gov.lv
twitter.com/NVA_gov_lv
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Sociālās apdrošināšanas periods ārvalstī

Sociālās apdrošināšanas periods ārvalstī

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju, kuros gadījumos sociālās apdrošināšanas periods, kura laikā esat strādājis ārvalstī, tiek ņemts vērā, piešķirot pabalstus Latvijā, kā arī kurus no ārvalstīs piešķirtajiem pabalstiem varat turpināt saņemt, ja pārceļaties uz dzīvi Latvijā.

Apvienotajā Karalistē katrs gadījums ir jānovērtē atsevišķi, lai noteiktu, vai uz personu attiecas Izstāšanās līguma 30. pants, un tāpēc tiek piemērotas ES Koordinācijas regulas, vai arī uz tām attiecas situācijas, kas aprakstītas Līguma 32. pantā. Uz izstāšanās līgumu un/vai uz ko attiecas vietējie tiesību akti un tirdzniecības un sadarbības nolīgumam pievienotais Protokols par sociālās drošības koordinēšanu.

Sociālās apdrošināšanas noteikumi Eiropas Savienībā

Vispārējā gadījumā personām, kas pārvietojas Eiropas Savienībā, ir jābūt sociāli apdrošinātām tikai vienā valstī. Tas nozīmē, ka, ja dodaties strādāt uz citu ES valsti, jūs tur veiksiet sociālās apdrošināšanas iemaksas. Tas dos jums tiesības saņemt vietējos sociālās apdrošināšanas pabalstus.

Ja esat dzīvojis, strādājis un veicis sociālās apdrošināšanas iemaksas citā ES dalībvalstī, kā arī Šveicē, Norvēģijā, Lihtenšteinā vai Islandē, šis apdrošināšanas periods tiks ņemts vērā, *nosakot tiesības uz sociālajiem apdrošināšanas pabalstiem Latvijā.*

Sociālās drošības pamatnoteikumi Eiropas Savienībā:

- citas valsts pilsonim tiek garantētas tās pašas tiesības un pienākumi kā konkrētās valsts pilsoņiem;
- lai saņemtu pabalstus un pensijas, var tikt ņemti vērā apdrošināšanas periodi un iemaksas, kas uzkrātas citā dalībvalstī;
- pabalsti, kas iegūti saskaņā ar vienas valsts tiesību aktiem, tiek maksāti arī tad, ja persona pārceļas uz citu valsti;
- sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek veiktas tikai vienā valstī (viena dalībvalsts locekļa tiesību akti var tikt piemēroti tikai attiecībā ar personu).

Uz kuriem pabalstiem noteikumi attiecas?

Pēc atgriešanās Latvijā ārvalstī veiktais sociālo apdrošināšanas iemaksu periods tiek ņemts vērā tām personām, kas strādājušas kādā no Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm (Norvēģija, Lihtenšteina, Islande) vai Šveicē, vai Apvienotajā Karalistē.

Visi sociālās apdrošināšanās periodi tiek summēti neatkarīgi no ES/EEZ dalībvalsts (vai Apvienotās Karalistes), kur tie tika uzkrāti, un summēti pabalstu noteikšanas nolūkos, aprēķinot šādas sociālās aizsardzības pensijas un pabalstus Latvijā:

- vecuma pensija vai izdienas pensija;
- apgādnieka zaudējuma pensija;
- invaliditātes pensija;
- atlīdzība sakarā ar nelaimes gadījumu darbā un arodslimību;
- bezdarbnieka pabalsts;
- slimības pabalsts.

Kas man jādara?

Ja esat strādājis citā ES/EEZ dalībvalstī vai Apvienotajā Karalistē, atgriežoties uz dzīvi Latvijā, jums jāiesniedz:

- pierādījums par to, ka esat strādājis un veicis sociālās apdrošināšanas iemaksas. Latvijas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā būs jāiesniedz U1 veidlapas, kuras

jums jāpieprasa tās ES/EEZ dalībvalsts (vai Apvienotās Karalistes) sociālās apdrošināšanas iestādē, kurā esat strādājis.

Ja esat saņēmis bezdarbnieka pabalstu kādā no ES/EEZ valstīm, Šveicē vismaz četras nedēļas un dodaties darba meklējumos uz Latviju, jums ir tiesības turpināt saņemt pabalstu no trīs līdz sešiem mēnešiem. Lai jūs turpinātu saņemt bezdarbnieka pabalstu Latvijā:

- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā jāiesniedz U2 veidlapa, kas jāpieprasa iestādē, kas jums piešķirusi bezdarbnieka pabalstu ES/EEZ dalībvalstī, kurā strādājāt;
- septiņu dienu laikā jāiegūst bezdarbnieka statuss Nodarbinātības valsts aģentūrā Latvijā un jāpiedalās tās atbalsta pasākumos bezdarbniekiem.

Personām (pierošanas darba ņēmējiem), kuras, strādājot citā ES/EEZ dalībvalstī, pastāvīgi dzīvoja Latvijā, ir tiesības pieprasīt bezdarbnieka pabalstu Latvijā tikai īpašos gadījumos (piemēram, pierobežas darbinieki, jūrnieki, sezonas darbinieki). Sīkāka informācija par bezdarbnieka pabalsta saņemšanu Latvijā.

Pieprasot bezdarbnieka pabalstu Latvijā, jums ir jānorāda nodarbinātības ES/EEZ dalībvalsts, darba devēja nosaukums un adrese, nodarbinātības sākuma un beigu datums, apdrošināšanas numurs nodarbinātības valstī.

Ja strādājat citā ES/EEZ dalībvalstī, jums ir tiesības pieprasīt ar ģimeni saistītus pabalstus.

Piešķirot ģimenes pabalstus, pirmkārt tiek ņemta vērā vecāku nodarbinātības valsts un pēc tam bērnu dzīves vietas valsts. Latvija piešķir ģimenes pabalstus šādos gadījumos:

- ja Latvija ir viena no vecāku nodarbinātības valstīm un bērni dzīvo Latvijā;
- ja Latvija ir vienīgā nodarbinātības valsts, bet ģimenes locekļi dzīvo citā ES/EEZ dalībvalstī;
- ja Latvija ir viena no vecāku nodarbinātības valstīm un bērni dzīvo citā ES/EEZ dalībvalstī, un otra iesaistītā dalībvalsts ir nodarbinātības valsts, kurā piešķirtie ģimenes pabalsti ir zemāki nekā Latvijā.

Pēdējā gadījumā Latvija izmaksā pabalstu starpību, ja Latvijas ģimenes pabalsts ir lielāks nekā citā ES/EEZ dalībvalstī piešķirtais. Sīkāka informācija par ģimenes pabalstu izmaksu Latvijā.

Vecuma pensijas gadījumā apdrošināšanas periods citā ES valstī (vai Apvienotajā Karalistē) tiek ņemts vērā tikai tad, ja Latvijas apdrošināšanas periods (darba stāžs) nav pietiekams, lai saņemtu pensiju. Iespējams, ka pensiju par apdrošināšanas periodiem vienā dalībvalstī var piešķirt agrāk nekā citā, jo katrā valstī pensionēšanās vecums ir atšķirīgs.

Ja personai tiesības uz Latvijas vecuma pensiju rodas, ņemot vērā tikai Latvijas apdrošināšanas periodus, pensiju aprēķina saskaņā ar nacionālajām tiesību normām.

Terminu skaidrojums

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pabalstus — bezdarbnieka, maternitātes, slimības un vecāku pabalstu, invaliditātes, vecuma, apgādnieka zaudējuma pensiju, atlīdzību par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus.

Veidlapas aizpildīšanai

Eiropas Savienības veidlapas, ko izsniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra personām, kas dodas dzīvot/strādāt uz citu ES valsti.

Zini savas tiesības

Zemāk publicētās saitēs atradīsiet informāciju par jūsu tiesībām pārvietojoties Eiropas Savienībā – tās nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

- [Sociālā drošība Eiropas Savienībā](#) — informācija par sociālās apdrošināšanas periodiem un iemaksām, ja esat strādājis/dzīvojis citā ES valstī.

Eiropas Komisijas publikācija un interneta vietne:

- [Sociālais nodrošinājums: jūsu tiesības citā Eiropas Savienības dalībvalstī](#)

Ar ko man sazināties?

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
Lāčplēša iela 70a, Rīga, LV-1011
Tālr.: +371 64507020 (darba dienās 8.30–17.00)
e-pasts: pasts@vsaa.gov.lv
e-pasts konsultācijām: konsultacijas@vsaa.gov.lv
twitter.com/VSAA_LV
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Nodarbinātības valsts aģentūra
Pārvalde: K. Valdemāra ielā 38 k-1, Rīgā, LV-1010
Tālr.: +371 80200206
e-pasts: pasts@nva.gov.lv
twitter.com/NVA_gov_lv
[Filiāles Rīgā un citviet Latvijā](#)

Labklājības ministrija
Skolas iela 28, Rīga, LV-1331
Tālr.: +371 80205100
e-pasts: lm@lm.gov.lv
twitter.com/Lab_min

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Pastāvīgā dzīvesvieta

Pastāvīgā dzīvesvieta

Šajā nodaļā atradīsiet informāciju par pastāvīgās dzīvesvietas nosacījumiem, kuri jāizpilda, lai tiktu piešķirti daži no sociālajiem pabalstiem Latvijā.

Vai es esmu pastāvīgais iedzīvotājs?

Tikai vienas ES/EEZ dalībvalsts noteikumi var tikt piemēroti. Tas nozīmē, ka tikai viena valsts var būt atbildīga par sociālās aizsardzības sistēmas pabalstu maksāšanu. Piešķirtie pabalsti saskaņā ar ES/EEZ dalībvalstu noteikumiem tiek maksāti saņēmējiem arī tad, ja persona vai viņa(-as) ģimenes locekļi dzīvo citā valstī.

Darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem ir tiesības uz sociālās aizsardzības sistēmas pabalstiem tajā valstī, kurā viņi strādā, bet saimnieciski neaktīviem cilvēkiem (piemēram, pensionāriem, studentiem) — tajā dalībvalstī, kurā ir viņu pastāvīgā dzīvesvieta.

ES/EEZ (Norvēģija, Lihtenšteina, Islande), Apvienotās Karalistes un Šveices pilsoņi tiek uzskatīti par pastāvīgiem Latvijas iedzīvotājiem līdz ar Eiropas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecības un personas koda saņemšanu. Tomēr sociālās aizsardzības sistēmas pabalsti Latvijā tiek maksāti visām tiesīgajām personām.

Jūs varat saņemt Eiropas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību, ja:

- strādājat Latvijā, esat pašnodarbinātais vai pakalpojumu sniedzējs;
- iegūstat izglītību Latvijā un jums ir pietiekami iztikas līdzekļi;
- esat Latvijas pilsoņa, Latvijas nepilsoņa vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmušā ārzemnieka ģimenes loceklis un jums ir pietiekami iztikas līdzekļi;
- jums ir pietiekams iztikas nodrošinājums.

Pēc piecu gadu nepārtrauktas uzturēšanās Latvijā ES pilsonim ir tiesības saņemt Eiropas Savienības pilsoņa pastāvīgo uzturēšanās apliecību.

Ja esat trešās valsts pilsonis, Latvijā saņemsiet valsts sociālos pabalstus tad, ja jums piešķirta pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai būsiet tiesīgs saņemt sociālās aizsardzības sistēmas pabalstus, ja esat strādājis Latvijā un veicis sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Sociālās aizsardzības pabalsti, kas tiek piešķirti pastāvīgiem Latvijas iedzīvotājiem:

- Bērna piedzimšanas pabalsts
- Bērna kopšanas pabalsts
- Ģimenes valsts pabalsts
- Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu
- Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu
- Atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu
- Atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi
- Atlīdzība par bērna adopciju
- Pabalsts par bērna adopciju
- Bērna invalīda kopšanas pabalsts
- Pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana
- Pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti
- Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts
- Pabalsts par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti;
- Pašvaldību pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai
- Dzīvokļa pabalsts

Sociālās drošības pabalsti, kuru piešķiršana atkarīga no veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām Latvijā vai citā ES dalībvalstī:

- Bezdarbnieka pabalsts
- Slimības pabalsts
- Maternitātes un paternitātes pabalsts
- Vecāku pabalsts
- Invaliditātes pensija
- Atlīdzība par nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību
- Apgādnieka zaudējuma pensija
- Vecuma pensija
- Apbedīšanas pabalsts
- Pabalsts mirušā laulātajam

Zini savas tiesības

Zemāk publicēta informācija par jūsu tiesībām, pārvietojoties Eiropas Savienībā. Šīs nav Eiropas Komisijas interneta vietnes un neatspoguļo Eiropas Komisijas viedokli.

Latvijas tiesību akti, kas regulē pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanu:

- [Likums par valsts sociālo apdrošināšanu](#)
- [Valsts sociālo pabalstu likums](#)
- [Likums par valsts pensijām](#)
- Ministru kabineta noteikumi: [Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā.](#)

Eiropas Komisijas publikācijas un interneta vietne:

- [Sociālais nodrošinājums: jūsu tiesības citās Eiropas Savienības dalībvalstīs](#)

Ar ko man sazināties?

Ja rodas problēmas ar tiesībām Eiropas Savienībā, sazinieties ar [ES palīdzības dienestu](#).

Kā sazināties ar ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā

europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: europa.eu/european-union/contact_lv

Kā atrast informāciju par ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama vietnē *Europa*: europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt šeit:

publications.europa.eu/lv/publications. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko informācijas centru (sk. europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1952. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex*: eur-lex.europa.eu

ES atvērtie dati

ES Atvērto datu portāls (data.europa.eu/euodp/lv) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

